

Folkeuniversitetet

HERNING 2025

Molekyler på menuen

KARL ANKER JØRGENSEN
Professor i kemi, Aarhus Universitet

Det handler om vores indstilling til livet

Før i tiden blev man anset som færdig, når man var over 50 år. I dag genopfinder folk sig selv. Laver store ændringer. Skifter karriere. I det øjeblik børnene flytter hjemmefra, får man igen tid til at dyrke sine interesser.

Det er blevet en styrke at være moden. Når modne mennesker er blevet 'in', handler det ikke så meget om alder, men om vores indstilling til livet. I dag kan en person på 37 og en på 57 have mere tilfælles end to på 48. Vores livsstil og de valg, vi træffer, handler i sidste ende om vores selvopfattelse, vores nysgerrighed og måden, vi tænker på.

Der er en tendens til at tro, at folk, der er født i det samme årti, har fælles værdier, oplevelser og holdninger. Men det er en besynderlig tanke. Selvfølgelig kan generationsteorien sige noget om mennesker, men den er også en forhindring for, at vi får en åben og fordomsfri tilgang til hinanden. Selvom fødselsattesten siger 1955, behøver man ikke at være en sur, gammel person, der ikke har forandret sig siden ungdommen. Vi udvikler os jo hele livet.

Jeg glæder mig over, at generationerne mødes på tværs og inspirerer hinanden på Folkeuniversitetet, som er for alle nysgerrige mennesker – uanset hvilken alder vi har.

Dorrit Bøilerehaug

Forsker i modebranding og aldersdiversitet
Aarhus Universitet

Indhold

- SIDE 6** Gratis livestreams
- SIDE 8** Forelæsninger – forår 2025
- SIDE 20** Forelæsninger – efterår 2025
- SIDE 28** Århundredets Festival i Aarhus
- SIDE 35** Praktiske oplysninger

Undervisningssted

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Herning medmindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

AU, Campus Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning

Tilmeld dig på fuau.dk

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

Har du spørgsmål?

Kontakt Folkeuniversitetets sekretariat:
8843 8000 (se åbningstider på fuau.dk)
info@fuau.dk

VIDEN FOR ALLE

På Danmarks 85 folkeuniversiteter er landets bedste forskere og fageksperter klar til at dele deres viden med dig. Der er ingen adgangskrav, og der starter hele tiden nye hold. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle skal have adgang til ny viden fra forskningens verden. Og det gør vi stadig med sammenlagt over 10.000 forelæsninger på landsplan, store vidensfestivaler som Hearts & Minds Festival, livestreams, podcasts, byvandring, debatter og artikler. Tilmeld dig vores nyhedsbrev, så skriver vi til dig, når der er nyt på vej.

Det skal være i orden at slå en ordentlig prut efter en sund grønsagsret med gode sager som løg, bønner og jordskokker. Christian Lodberg Hvas, overlæge og professor i tarmsygdomme på Aarhus Universitet. Læs mere side 16.

VIDSTE DU ...

... at vores portrætter af forskerne er taget af den prisbelønnede danske fotograf Martin Bubandt, der har fundet sin kunstneriske inspiration i forskernes vidt forskellige forskningsområder. Her er det Karl Anker Jørgensen, professor i kemi på Aarhus Universitet. Tusind tak til de mange hundrede formidlingslystne forskere og fagpersoner, der med stort engagement deler deres viden om det, de er optaget af.

Gratis livestreams og podcasts

SE SIDE 6 OG 26

Weekend på Sandbjerg Gods

SE SIDE 10

Århundredets Festival i Aarhus

7-16/3

SE BAGERST I PROGRAMMET

Vær med, når Jørgen Møller, professor i statskundskab på Aarhus Universitet, leder os igennem Europas historie på bare 60 minutter som optakt til Århundredets Festival. Vi slutter aftenen af med en smagsprøve på årets festivaløl. Arrangementet er gratis og foregår i Aarhus. Se side 28.

Trereters menu med molekyler og kemiske reaktioner

Finere fransk madlavning, det nye nordiske køkken og flæskesteg med sovs, som mormor lavede den ... Der er stor forskel på smagsoplevelser, men uanset hvordan vi steger, braser eller koger vores mad, er slutresultatet altid bestemt af, om molekylerne passer – eller ikke passer sammen.

Af Kurt Strand

”Nu skal du bare se her,” siger han, rejser sig op og får på en af sine hylder i den gule universitetsbygning fat i nogle små, rumfartøjslignende molekylefigurer med blå, grønne, røde og gule strukturer. ”Se, den her passer fint ind i denne her, men den anden passer absolut ikke. Dem, som passer sammen, smager godt sammen ...”

Begejstringen og engagementet er ikke til at tage fejl af, når Karl Anker Jørgensen, professor i kemi på Aarhus Universitet, forsøger at gøre en ellers kemiresistent journalist klogere på molekylers gastronomiske egenskaber. Molekylerne kan endda være med til at forudsige, om ingredienser passer sammen, og de er med til at forklare, hvorfor for eksempel friske, skivede jordbær og friskkværnet peber tilsammen giver en god smagsoplevelse.

”Madens molekyler passer som en nøgle i en lås med molekyler i vores krop,” konstaterer Karl Anker Jørgensen i sin bog 'Livets naturlige drejning', og hen over kaffen på sit lille kontor føjer han til, at det gælder om at få det sure, det søde, det bitre og det salte til at gå op i en højere enhed: ”Nemlig den, vi kalder umami, det velsmagende.”

ÆGGEBLOMME-OPLEVELSE EFTER TRE TIMER OG 68 GRADER

”Hvis molekylerne derimod ikke passer sammen, bliver det noget rod,” siger Karl Anker Jørgensen og rækker to poser frem, én med appelsin-smagende slik og én med citronsmag.

”Tag to med appelsin- og én med citronsmag, tyg dem samtidig, og hjernen bliver forvirret, for er det nu den ene eller den anden smag, jeg får? Smagene forsvinder, og du får en helt anden smagsoplevelse, end du nok ville forvente. Anderledes med for eksempel mynte og spidskommen, som sammen giver et fantastisk resultat.”

- Kan man forudsige smagsoplevelsen ved bare at se på molekylerne?

”Noget af det kan man godt forudsige, ja. Når jeg forelæser og underholder om molekylær gastronomi, så fortæller jeg først, og så spiser vi bag efter ... Nogle gange er det tre aftener i streg med mad i kemisk kantine, når jeg er færdig med at gøre kemien så populær, at alle kan være med.” Karl Anker Jørgensen afbryder sig selv, finder en præsentation frem på sin computer og får den blæst op på en gigantisk storskærm på en af

kontorets hvide vægge. Bladrer igennem en række slides, stopper ved nogle illustrative eksempler og lander på tilberedning af en æggeblomme ved 68 grader i tre timer.

”Når den så bliver rullet i god parmesan og sort peber, får du en fantastisk smag; en æggeblomme med en helt anden tekstur og en helt anden smag. En rigtig god appetizer.”

COMPUTERKRAFT FØRER TIL NYE SMAGSOPLEVELSER

Viden om molekylernes betydning og reaktioner åbner en helt ny verden af smagsoplevelser med ingredienser i menuer, vi end ikke har turdet drømme om. Alt sammen godt hjulpet på vej af supercomputere, som med input fra amerikanske kokke kan regne ud, hvad der skal til for at kreere gastronomiske overraskelser.

”Med computerkraft kan man så finde ud af, hvad det er for nogle molekyler, der giver smag. Hvad er det, der skaber tekstur? Og hvordan oplevelsen og opfattelsen er, når vi spiser maden.”

Den molekylære gastronomi er alt i alt en videnskabelig tilgang til madlavning. Traditionelle menukort er især i de senere år blevet erstattet af eller tilføjet nye ingredienser. Det er viden om de kemiske processer, som med Karl Anker Jørgensens ord ”forstærker smagsoplevelsen”. For at understrege pointen viser han et slide på sin skærm med overskårne tomater.

”Skær dem over på tværs, drys noget god vanilje over, og put det hele i en ovn ved 52 grader hen over natten ... Så får du en helt ny og anderledes smagsoplevelse med tomater.”

Dermed passer molekylerne sammen som nøglen i en lås. Med et sideblik til de små, rumfartøjslignende molekylefigurer med blå, grønne, røde og gule strukturer falder det hele godt og velsmagende på plads. Og den ellers kemiresistente journalist overvejer, om det var gået bare lidt bedre med forståelsen og eksamenskarakteren i gymnasietidens kemiundervisning, hvis der også dengang i 1970'erne havde været gastronomiske molekyler på menuen.

Gratis livestreams

Med vores livestreamede forelæsninger kan du åbne en verden af viden, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams. Moderator Noa Kjærsgaard Hansen guider os igennem. Flere af efterårets livestreams er en del af Århundredets Festival, der foregår i Aarhus den 7.-16. marts og har temaet EUROPA. Tilmeld dig på fuau.dk.

Århundredets Festival er en vidensfestival i Aarhus den 7.-16. marts. Temaet i 2025 er EUROPA. Kontinentet bliver udforsket på kryds og tværs i mere end 230 events. Se programmet på aarhundredetsfestival.dk.

2511-414

En ualmindelig og kortfattet Europahistorie

TID: 15/1, 1 onsdag, kl. 18.30-19.30

UNDERSISER: Asser Amdisen, cand.mag. i historie og forfatter

Hvad skal man fokusere på, hvis man skal fortælle Europas historie gennem de sidste 3.000 år? Det hele, hvis du spørger historiker Asser Amdisen. Det er selvfølgelig umuligt ikke at nævne de gamle grækere, romerne og krigen i Troja. Eller vikingerne, ridderne og korstogene. Så er der pesten, paverne og kirkens rolle. Der er renæssancen og den knap så mørke middelalder. Revolutioner, verdenskrige og jerntæpper. Oprør, opgør og unioner. Vækst, velfærd og nye kriser. Hør det hele på 45 minutter. Baseret på bogen 'En ualmindelig og kortfattet Europahistorie' (Lindhardt og Ringhof).

2511-471

Et splittet Storbritannien? Nordirland og Skotland i Det Forenede Kongerige

TID: 15/1, 1 onsdag, kl. 20.00-21.00

UNDERSISER: Sara Dybris McQuaid, lektor i britisk og irsk historie og samfund, Aarhus Universitet

Storbritanniens historie er kompleks og efter Brexit er det kun blevet vigtigere at forstå, hvorfor der er så mange konflikter i kongeriget på den anden side af Nordsøen. Hvordan finder Nordirland sin plads mellem Irland og Storbritannien? Hvad tænker Skotland om selvstændighed nu? Og hvilken forskel gør det for sammenhængen i britisk identitet, at det nu er Labour, der er ved magten?

2511-415

Alle veje fører til Rom

TID: 29/1, 1 onsdag, kl. 18.30-19.30

UNDERSISER: Sine Grove Saxkjær, ph.d. i klassisk arkæologi

Når vi bruger talemåden "alle veje fører til Rom", betyder det, at man kan nå samme mål på mange forskellige måder. I antikken var Rom udgangspunktet for hele Romerriget, og selvom det måske ikke helt var alle veje, der førte hertil, har det været tæt på. I dag har den italienske hovedstad stadig en central betydning. Ingen anden storby tilbyder en så omfattende adgang til antikke seværdigheder, og selvom det er mere end tusinde år siden, at det romerske imperium blomstrede, så kan vi stadig se arven fra romerne i vores kunst, arkitektur, teknologi og samfundsstrukturer i dag.

2511-416

Fem uomgængelige europæiske litterære værker

— **TID:** 29/1, 1 onsdag, kl. 20.00-21.00

UNDERVISER: Mads Rosendahl Thomsen, professor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Forestil dig, at du får at vide, at du skal læse fem litterære værker, før du dør. Hvilke kriterier vælger du ud fra? Litteraturhistorien er fyldt med unikke værker, der vil have hver deres berettigelse på en sådan liste. Tag fx Sofokles' tragedie, Kong Ødipus, der er en tidløs fortælling om skæbne og misforstået heltemod. Eller Mary Shelleys roman, Frankenstein, der stadig er relevant i dag med dens fokus på videnskab og teknologiforskrækkelse. Hør om fem uomgængelige europæiske litterære værker, og få et bud på, hvorfor de er blevet centrale i litteraturhistorien.

2511-439

Den sikkerhedspolitiske situation i Østersøen

— **TID:** 26/2, 1 onsdag, kl. 18.30-19.30

UNDERVISER: Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet, og professor, Center for War Studies, Syddansk Universitet

Den kolde krig er et overstået kapitel. Men nye spændinger mellem Rusland og Vesten peger tilbage på den historiske situation, hvor Østersøen spillede en central rolle for Danmark, som nationens grænse mod Warszawa-pagten. Efter Finlands og Sveriges nylige optagelse i NATO er den sikkerhedspolitiske situation i Østersøen ikke blevet mindre interessant, og spørgsmålet er, hvilken rolle Danmarks placering i Østersøområdet kommer til at spille for vores sikkerhed? Hvilke faktorer i området har betydning for fremtiden og for, om vi skal opruste eller de-eskalere?

2511-438

Klimaforandringernes betydning mod nord

— **TID:** 26/2, 1 onsdag, kl. 20.00-21.00

UNDERVISER: Sebastian Mernild, ph.d., dr.scient., prorektor og professor i klimaforandringer og glaciologi, Syddansk Universitet, og leder af SDU Climate Cluster

Hvilken betydning har klimaforandringer for Norden? Ifølge Sebastian Mernild, professor og medforfatter til FN's klimarapporter, så sætter de ændrede klimatiske forhold særligt sine spor i Arktis. Det er her, de største temperaturstigninger ses, og som følge heraf tilføres oceanet markante mængder af ferskvand, fordi gletsjere og indlandsis smelter i et voldsomt tempo. Bliv klogere på, hvilke konsekvenser klimaforandringerne og temperaturstigningerne har mod nord.

Tilmeld dig
på fuau.dk

2511-437

10 fotografier du bør kende

— **TID:** 23/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt tidligere leder af fotografuddannelsen, Media College Denmark

Fotografiet har siden 1830'erne været med til at definere vores opfattelse af verden. Det dukker op alle vegne og i alle mulige sammenhænge, så det er relevant at spørge: Hvorfor er fotografiet slået så kraftigt igennem? Hvad er det egentlig, fotografiet kan? Ud fra 10 udvalgte eksempler vil vi blive klogere på, hvordan fotografiet både fastholder og ændrer vores historie – hvordan det skaber nye fortællinger, trænger ind i det private og ændrer vores syn på os selv som art.

2511-436

Som man siger

— **TID:** 12/5, 1 mandag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Nogle benytter rigsdansk, andre dialekt. Nogle taler ghattodansk, andre gammeldansk. Nogle har accent, andre ikke. Nogle bruger bandeord, andre slang, og en tredje får sagt meget med få ord. Vores talte sprog er tæt forbundet med, hvem vi er – som individer og som fællesskab. Men vores forskellige måder at tale på bidrager også til misforståelser, fordomme og kritik. Michael Ejstrup sigter efter at få dig til at være glad for at tale, som du taler. Derfor skal vi lytte til en masse af Danmarks stolte stemmer.

2511-435

Kort og godt om ADHD og ADD

— **TID:** 20/5, 1 tirsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Per Hove Thomsen, overlæge og professor i børne- og ungdomspsykiatri, Aarhus Universitet og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital

Hvad er ADHD og ADD? Hvad er forskellen? Hvorfor får man det? Hvad kan man selv gøre, og hvordan kan man hjælpe, hvis man er forældre til eller tæt på et menneske med ADHD eller ADD? Per Hove Thomsen giver kort og klar viden om ADHD og ADD. Få et indblik i symptomer, årsager og behandling, særlige forhold for børn, unge og voksne og i, hvordan man kan forholde sig til udfordringer i hverdagen. Tager afsæt i bøgerne 'Kort & godt om ADHD' og 'Kort & godt om ADD' (Dansk Psykologisk Forlag).

2511-434

Kender du en psykopat?

— **TID:** 4/6, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00

UNDERVISER: Tine Wøbbe, chefpsykolog, Psykiatrisk Center Sct. Hans

Psykopater er bl.a. kendetegnede ved at være samvittighedsløse, manipulerende, charmerende og ofte aggressive. I Danmark antager man, at der findes omkring 250.000 psykopater. Det betyder, at vi hver især kender én – måske to. Hvornår er man psykopat? Hvor møder man dem typisk, og hvordan tackler man en psykopat? Tager bl.a. afsæt i 'De siger jeg er psykopat' (Politikens Forlag), 'Kort & Godt om PSYKOPATI' (Dansk Psykologisk Forlag) og 'Forbrydelsens sind' (Politikens Forlag).

Forår 2025

2513-211

Tankernes kraft

— **TID:** 22/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Mennesker tænker tusindvis af tanker hver eneste dag. Som regel kører tankerne som en indre, vanemæssig dialog, der opleves så naturlig, at vi først bliver opmærksomme på den, når vi bliver bedt om at stoppe. Og det kan være næsten umuligt at stoppe et tankemylder og tænke på 'ingenting'. Men hvilken indflydelse har den konstante strøm af bevidste og ubevidste tanker egentlig på vores hverdag, liv og helbred? En række eksperter stiller skarpt på tankerne fra forskellige perspektiver.

22/01: Hypnose som behandling af sygdom og lidelse. Peder Olesgaard, fhv. praktiserende læge

29/01: Placebo. Frede Olesen, fhv. praktiserende læge og fhv. adjungeret professor, dr.med., Aarhus Universitet

05/02: Religion, spiritualitet og helbred. Armin W. Geertz, professor emeritus i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

12/02: Kognitiv adfærdsterapi. Tina Porse, psykolog, specialist i psykoterapi

19/02: Mindfulness, stress og hjerne. Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

26/02: Tanker og teknologi – bevægelse ved tankens kraft. Jakob Udby Blicher, professor og overlæge, Neurologisk og Neurofysiologisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital

2513-209

Tænkepause: Jorden

— **TID:** 22/1, 1 onsdag, kl. 17:15-19:00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Bo Holm Jacobsen, lektor emeritus i geofysik, Aarhus Universitet

På små 200 år har mennesket formået at forstyrre stort set alle Jordens naturlige balancer, herunder klimaet, havmiljøet og biosfæren, mens over 100.000 miljøfremmede industrikemikalier flyder rundt i naturens kredsløb. Hvis vi skal passe bedre på kloden og os selv, må vi forstå Jordens enorme historie, dens naturlige systemer og de såkaldt planetære grænser, som den sætter omkring vores liv i fremtiden. Med et tilløb på 4.567 millioner år gennem syv superkontinenter og livets udvikling forbi forsvundne bjergkæder og supervulkaner skal vi springe ind i fremtiden, hvor der ligger en billet til mindst 100 millioner år for menneskeheden, hvis vi træder klogt og varsomt på Jorden. Forelæsningsen bygger på udgivelsen 'Jorden' i Aarhus Universitetsforlags populære bogserie 'Tænkepauser'.

2513-149

Taknemmelighed

— **TID:** 22/1, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Jane Flarup, cand.mag., master i positiv psykologi

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse. Taknemmelighed er en del af den positive psykologi, som har fokus på det, der fungerer hos mennesker, frem for psykiske dysfunktioner. Undervisningen gennemgår forskningen i taknemmelighed siden Aristoteles og frem til nutidens psykologiske forskning i trivsel og livskvalitet og giver eksempler på taknemmelighedsøvelser.

Få meget viden på
en enkelt aften

HVERT SEMESTER BYDER PÅ MANGE
FORELÆSNINGNER PÅ EN ENKELT AFTEN

2513-137

Rusland under Putin

— **TID:** 22/1, 7 onsdage, kl. 19.30-21.15 OBS: Ingen undervisning 26/2
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

"Der er et før og efter 24. februar 2022!" Dette fyndord om Putins tragiske overfald på Ukraine, og hvad heraf fulgte for Ukraine og Rusland selv, sætter rammen for denne forelæsningsrække. Hvad ledte op til invasionen? Og hvad vil konsekvenserne være for Rusland og international politik? Hvad betyder krigen for det store antal russere bosat uden for Ruslands grænser? Ligger en del af forklaringen i den russiske selvforståelse? Får krigen mellem Hamas og Israel følger for Ruslands diplomatiske og militære optioner i Ukrainekrigen og internationalt? Vær med, når fagfolkene dissekterer Rusland under Putin.

- 22/01: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.** Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold
- 29/01: Putins greb om magten: Udfordringerne indadtil.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 05/02: Rusland i Mellemøsten.** Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab
- 12/02: Ukrainekrigen og det sikkerhedspolitiske paradigmeskift i Europa.** Mette Skak, lektor emerita i statskundskab, Aarhus Universitet
- 19/02: Kina, Rusland og verdensordenen.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 05/03: Børn og bøger i Rusland-Ukraine-krigen.** Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet
- 12/03: Nedstigende magt. Putinruslands økonomiske svækkelse.** Peter Toft, ph.d. i statskundskab og deputy director i country risk, Danmarks Eksportkredit

Mens vi sover, foregår der mange helt grundlæggende processer i vores krop, der er afgørende for vores fysiske og mentale helbred. Lektor Ali Amidi fortæller om søvn og mental sundhed.

2513-148

Mental sundhed i hverdagen

— **TID:** 29/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Vores mentale sundhed har stor indflydelse på vores livskvalitet og på risikoen for at udvikle psykiske lidelser. Ifølge Sundhedsstyrelsen betegner mental sundhed en tilstand, hvor man trives, fordi man udfolder og udvikler sine evner, formår at håndtere dagligdagens udfordringer og indgår i fællesskaber med andre mennesker. For at opnå mental sundhed lyder nogle af rådene bl.a., at vi skal spise sundt og varieret, vi skal sove godt, og vi skal tage en pause fra bekymringerne. Men hvad er det, vi reelt skal spise for at få overskud i hverdagen? Hvordan sørger man for at sove godt? Og hvordan slipper man bekymringerne?

- 29/01: Søvn og mental sundhed.** Ali Amidi, lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 05/02: Kan du spise dig tilpas?** Anne Wilhjelm Ravn, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 12/02: Forstå dit nervesystem, og styr uden om den usunde stress.** Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet
- 19/02: Psykisk sygdom og terapeutiske værktøjer.** Michelle Sophia Lange, autoriseret psykolog hos Afdeling for Depression og Angst, Aarhus Universitetshospital, og Inge Dalby Nielsen, autoriseret psykolog hos Afdeling for PTSD og Angst, Aarhus Universitetshospital
- 26/02: Brug hænderne, og få ro i hovedet.** Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner
- 05/03: Fysisk aktivitet – hvad og hvor meget skal der til?** Marina Aagaard, træningseksperter, master i fitness og træning og ekstern underviser, Syddansk Universitet

2511-510 og 2511-511

Forårsweekend på Sandbjerg Gods i Sønderjylland

TID: 26-27/4, 1 weekend

PRIS: 2450 kr. for 1 pers./enkeltværelse / 4900 kr. for 2 pers./dobbeltværelse

STED: Sandbjergvej 102, 6400 Sandbjerg. Deltagerne sørger selv for kørsel

Den 26.-27. april 2024 rykker Folkeuniversitetet traditionen tro ind på Sandbjerg Gods ned til Allsund, hvor vi dykker ned i grænselandets spændende og særlige historie. I en blanding af gods- og højskolestemning byder weekenden på spændende foredrag krydret med sang, musik, fællesspisning og selvfølgelig lidt godt fra det sønderjyske kaffebord. Programmet byder bl.a. på:

Hitlers tyske flygtninge. Foredrag med John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

"Æ skomaghe pot æ skrærre i æ sæk". Fællessang og foredrag om sønderjysk sangtradition fra 1800-tallet til i dag. Foredrag og fællessang med Elsemarie Dam-Jensen, fhv. museumsinspektør, Museum Sønderjylland. Hans Christian Hein, rektor Løgumkloster Kirkemusikskole, akkompagnerer på klaver.

Glemte verdenskunst: Skærbæktæpperne – kunst og nationalitet vævet sammen. Foredrag med Anne Marie Ludvigsen, museumsinspektør, Museum Sønderjylland

Et letsindigt ord: Revysange, swingnumre og filmmelodier fra Danmark under besættelsen. Koncert med Karoline Budtz (vokal) & Jens Christian Kwella (guitar)

Danmarks bedste flyver. Piloten Christian L. Johansen i dansk og tysk flyvning. Foredrag med René Rasmussen, museumsinspektør, Museum Sønderjylland

De gjorde en forskel. Politik og politikere i grænselandet i 100 år. Foredrag/samtale med Poul-Erik Thomsen, forfatter og journalist, og Simon Faber, chefkonsulent Region Syddanmark og tidligere overborgmester i Flensborg

2513-098

Tre værker du bør kende

TID: 29/1, 3 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler og interessante kunstværker. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over tre aftener vil tre eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, fordi du vil udfordres. Eller bare fordi du er nysgerrig. OBS! Forelæsere, der tidligere har medvirket i 'Tre værker du bør kende', tager tre nye værker med.

29/01: Tre film, du bør se. Mathias Korsgaard, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet

05/02: Tre kunstværker, du bør kende. Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

12/02: Tre bøger, du bør læse. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

2513-248

Specialstyrker og -operationer i 2. verdenskrig

TID: 5/2, 3 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand. mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Nutidens specialstyrker – britiske SAS og amerikanske Navy SEALs – kan føre deres historie tilbage til 2. verdenskrig. Her opstår der et behov for egentlige elitestyrker, fordi man skal bag fjendens linjer og hente efterretninger, foretage sabotage eller støtte større operationer. Hør om den militærhistoriske udvikling af specialstyrker i 2. verdenskrig og om udvalgte operationer fra bl.a. britiske SAS og SBS, amerikanske Rangers, tyske Brandenburger Regiment og italienske Decima Flottiglia MAS. Vi dykker bl.a. ned i Operation Flipper i 1941, hvor man forsøger at myrde Rommel, og operationerne bag de tyske linjer under felttoget i Normandiet. Martin Ammitsbøll Husted er forfatter til den nye bog 'Den som vover – historien om to specialoperationer i Anden Verdenskrig' (Turbine).

2513-092

Hannah Arendt

TID: 19/2, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.

Hvordan forsvarer man sin plads i verden? For den tysk-jødisk-amerikanske filosof Hannah Arendt var dette spørgsmål både politisk, filosofisk og personligt. Født i 1906 i Tyskland studerede Arendt under store tænkere som Heidegger og Jaspers og oplevede på egen krop krigens grusomheder som flygtning og vidne til retssagen mod nazisten Adolf Eichmann. Hendes filosofi er dybt forankret i hendes egne oplevelser, men rækker ud mod universelle spørgsmål om menneskets vilkår, ondskab og retigheder. Forelæsningsrækken fremhæver bredden af Hannah Arendts tænkning, hendes problematiske samtid og hendes tanker om, hvad det vil sige at være menneske.

- 19/02: Arendt og menneskets vilkår.** Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet
- 26/02: Hannah Arendt og Martin Heidegger: Tænkning båret af ånd.** Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 05/03: Arendt, Eichmann og det ondes banalitet.** Nicolai Krejberg Knudsen, adjunkt i filosofi, Aarhus Universitet
- 12/03: Arendts kritik af menneskerettighederne.** Henrik Borup Nielsen, cand.mag. i idéhistorie og journalist, Avisen.dk
- 19/03: Arendt og totalitarismen.** Jacob Dahl Rendtorff, professor i ledelsesfilosofi, Roskilde Universitet
- 26/03: Arendt og dømmekraften.** Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet

2513-147

Viden til din hverdag

TID: 26/2, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 850 kr., studerende 425 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

Vi bliver ofte bombarderet med gode råd om krop, sind og sundhed, men hvorfor ikke gå i dybden og få viden fra de forskere, der arbejder med emnerne hver eneste dag? Oplev en perlerække af Aarhus Universitets skarpeste forskere dykke ned i udvalgte emner inden for sundhed og psykologi, og få viden og gode råd til din hverdag. Forelæsningsrækken tager afsæt i bøger fra Aarhus Universitetsforlags bogserie 'Tænkepauser'.

- 26/02: Døden.** Asser Hedegård Thomsen, ph.d. og speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet
- 05/03: Sorg.** Mai-Britt Guldin, cand.psych. aut., specialist i psykoterapi og seniorforsker, Aarhus Universitet, samt leder af Center for Sorg og Eksistens
- 12/03: Opmærksomhed.** Emma Louise Louth, forsker i neurovidenskab
- 19/03: Sex.** Ditte Trolle, overlæge ved Center for Kønsidentitet, Aalborg
- 26/03: Kaffe.** Kjeld Hermansen, adjungeret professor i human og klinisk ernæring, Aarhus Universitet
- 02/04: Alder (på letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

2513-281

Revolution i rummet

TID: 26/2, 3 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

Ledet af Elon Musk og SpaceX er der en revolution i gang i rummet med det formål at få mennesker til Mars. Priserne for at sende ting i rummet er i frit fald, og inden for få år forventes prisen at være under \$10 per kilo. Dette vil ændre vores hverdag på samme måde, som computeren og internettet har gjort. I denne forelæsningsrække vil vi se nærmere på nogle af de muligheder og udfordringer, som denne nye virkelighed giver.

- 26/02: Sådan kommer du i rummet.** Christoffer Karoff, lektor i geoscience, Aarhus Universitet
- 05/03: Udforskning af rummet.** Katrine Wulff Nikolajsen, ph.d.-studerende og planetforsker, Københavns Universitet
- 12/03: Rumkultur.** Cherie Jelle, kandidat i sustainable heritage management

2513-271

Den retoriske værktøjskasse

TID: 5/3, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

De fleste kender det. Argumenterne snubler over hinanden, og ordene kommer ikke ud over rampen. For formidlingens kunst er mere end overlevering af viden. Men hvordan mestrer man formidling, der fænger? Bliv klogere på alt fra kropssprogets indflydelse på kommunikationen til den gode argumentations grundtrin, når vi åbner op for en værktøjskasse fuld af retoriske hjælpemidler. Få et grundigt indblik i kommunikationens forskellige facetter og en række konkrete redskaber til at blive en bedre kommunikatør.

- 05/03: Introduktion til retorikkens verden.** Christina Matthiesen, ph.d., lektor i retorik, Aarhus Universitet
- 12/03: Retorisk argumentation.** Solveig Larsen Kolstad, ph.d.-studerende i retorik, Aarhus Universitet
- 19/03: Fortællinger som værktøj.** Stefan Iversen, lektor i nordisk sprog og litteratur og retorik, Aarhus Universitet
- 26/03: Forberedelse, der fremmer dit nærvær.** Linda Greve, ph.d. og leder af VIA Uddannelsesakademi
- 02/04: Kropssprogets betydning – om præstation, stemmebrug og nervøsitet.** Linda Greve, ph.d. og leder af VIA Uddannelsesakademi
- 09/04: Brug din stemme.** Hanne Smith Pedersen, cand.mag. i retorik og musik samt ekstern lektor, Københavns Universitet

Tag med på
 filosofisk gåtur

SE SIDE 22

2513-272

Danmarks fremtid

— **TID:** 12/3, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Pandemi, krig, klimaforandringer og integration. Det er blot nogle af de store aktuelle udfordringer, som vi skal navigere i for at sikre et godt udgangspunkt for de kommende generationer. Hvordan når vi vores klimamålsætninger? Hvad skal der til for at løfte folkesundheden i fremtiden? Og hvilke konsekvenser har krigen i Ukraine for dansk sikkerhedspolitik? Fem eksperter peger på nogle af de vigtigste dagsordener, der kommer til at præge fremtidens Danmark.

- 12/03: Demokrati.** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 19/03: Sundhed.** Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 26/03: Klima.** Bente Halkier, professor i sociologi, Københavns Universitet og medlem af Klimarådet
- 02/04: Sikkerhedspolitik.** Rasmus Brun Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 09/04: Integration og udlændingepolitik.** Liv Bjerre, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

2513-048

Den gode hukommelse

— **TID:** 19/3, 4 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Hukommelsen er en helt afgørende forudsætning for vores liv og derfor også for vores arbejdsliv. Vi bruger hukommelsen, når vi skal huske vores arbejdsopgaver, og når vi vurderer, hvilken måde vi skal udføre dem på. Vi bruger også hukommelsen, når vi skal huske, hvad der blev sagt til møder, og hvad navnene er på vores kollegaer, kunder eller klienter. Men hvad er hukommelse, og kan man tale om, at der er flere slags? Hvordan fungerer hukommelsen, og hvad sker der med den, når vi bliver ramt af stress eller bliver ældre? Kan vi lære at aflaste hjernen, og kan det optimere vores hukommelse? Og hvad sker der egentlig i hjernen, når vi lærer, og når vi glemmer?

- 19/03: Introduktion: Hvordan fungerer hukommelsen?** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 26/03: Aflast din hjerne, og styrk din hukommelse.** Peter Thybo, master i læreprocesser, PD i alm. pæd., fysioterapeut, certificeret specialist i arbejdsliv og CEO i SundhedsUniverstet.com
- 02/04: Stress og hukommelse.** Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet
- 09/04: Aldring og hukommelse.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

2513-315

Israel og palæstinenserne – en uløselig konflikt?

— **TID:** 19/3, 1 onsdag, kl. 17:15-19:00
PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.
UNDERVISER: Deniz Serinci, cand.public. B og freelancejournalist

Titusinder af mennesker er døde i krigen i Gaza. Samtidig risikerer konflikten at eskalere til en storkrig i Mellemøsten. Journalist Deniz Serinci har for nylig været i Israel og de palæstinensiske områder og på tæt hold oplevet krigen og talt med begge parter. Denne aften vil han fortælle om årsag, konsekvenser og løsninger på konflikten; Israels dannelse i 1948, Seksdageskrigen i 1967, palæstinensisk terror i 1970'erne, tostatsløsning, forhindringer og årsager til den nye krig i 2023.

Litteraturhistoriker Anne Valbjørn Odgaard i samtale med Kjartan Arngrim, forsanger i Folkeklubben, til Hearts & Minds Festival i Aarhus. Vær med, når hun 'rejser' til seks lande i Norden og går på opdagelse i litteraturen og kunsten.

2513-121

Nordisk litteratur og kunst

TID: 29/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Nyere nordisk litteratur og kunst er for alvor slået igennem og har klaret sig rigtig godt de sidste årtier, også i udlandet. Denne dag rejser vi til seks nationer i Norden: Færøerne, Norge, Sverige, Island, Finland og Grønland. Vi ser tilbage på den skriftlige tradition, der udspringer af giganter som Halldor Laxness, Knut Hamsun og William Heinesen og lander oppe i den spændende litteratur fra det nye årtusinde. Hvad har tendenserne været, og hvad har farvet de enkelte nationers litteratur lidt længere tilbage i tiden og frem til nu? Endelig danner den nationale billedkunst et visuelt bagtæppe for forelæsningsne, og undervejs skal vi også se på nogle store nationale billedkunstnere.

2513-173

Danske ekspeditioner til Arktis

TID: 29/3, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Bent Nielsen, ph.d., seniorforsker og tidl. direktør for Arktisk Institut

Danmark har en lang og spændende relation til Grønland og det øvrige Arktis. Forelæsningsne fortæller om tre ekspeditioner: Danmark-Ekspeditionen (1906-08), hvor den sidste del af Grønland blev opdaget og kortlagt – og hvor Mylius-Erichsen, Brønlund og Hagen mistede livet. 5. Thule-Ekspedition (1921-24), som under ledelse af Knud Rasmussen besøgte alle inuit fra Grønland over Canada og Alaska til Tjukotka i Rusland – og indsamlede omfattende viden om disse folks kulturer. Og til sidst Danske Tjukotka Ekspeditioner (1998-2018), hvor dagens forelæser – som en slags fortsættelse af Knud Rasmussens besøg – har opholdt sig blandt yupiget/inuit i det allernordøstligste Rusland. Undervejs trækkes der tråde til en større storpolitisk sammenhæng.

2513-101

Temalørdag om projektledelse

TID: 29/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

UNDERVISER: Michael Breum Ramsgaard, lektor i entreprenørskab, VIA University College

At varetage opgaven som leder af projekter og samtidig have ansvaret for projektorganisering og -styring er ofte et komplekst arbejde. Projektstyringsværktøjer kan støtte projektledere, projektteams og projektdeltagere til bedre at udvikle og styre projekter af enhver karakter og størrelse. Til forelæsningsne får du viden om teorier, begreber og metoder inden for grundlæggende projektledelse, som du kan overføre direkte til dit arbejde. Du vil lære at anvende projektanalyser og projektstyringsværktøjer, så du kan få et bedre overblik over dit projekt, blive bedre til uddelegering af arbejdsopgaver og opnå større fokus på detaljerne i projektet. Med andre ord kan du lære at styre og udvikle dine projekter med et væld af analyser og værktøjer, der hver især har fokus på delelementerne af projekter, og som samlet set er med til at udvikle projekter mere systematisk og innovativt.

2513-046

Visdommens rum

TID: 29/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Anders Dræby, ph.d., filosof og forfatter

I dag har vi en højere levestandard end nogensinde før, men samtidig har vi gennem årtusinder fjernet os fra de åndelige rødder og essentielle sider af tilværelsen. Selvom vi har materiel velstand og sikkerhed, er tiden også præget af stigende rodløshed og fremmedgørelse, og stadig flere af os begynder at længes efter noget større. Efter at finde hjem og at høre til. Få indblik i en åndelig visdom, som rummer universelle indsigter, der for længst er blevet fortrængt af vores moderne liv, men som vi paradoksalt nok har mere brug for end nogensinde.

2513-165

Thor Heyerdahl og Kon-Tiki

TID: 2/4, 1 onsdag, kl. 17.15-20.15

PRIS: 275 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, VejleMuseerne

"Grænser? Jeg har aldrig set nogen, men jeg ved, de findes i nogle folks hoveder," har Thor Heyerdahl sagt. Han startede allerede i 1937 som specialestuderende i zoologi i Oslo med at bosætte sig på en lille ø i Fransk Polynesien i et år sammen med sin kone Liv. Her fik han idéen til, at der kunne have været kontakt fra Amerika. Heyerdahl var en af de første, der gennemførte eksperimenter med fortiden – såkaldt eksperimental arkæologi – ved at sejle den lille Kon-Tiki-balsatrætømmerflåde ud over Stillehavet. Efter heftig diskussion med flere anerkendte arkæologer besluttede han sig for at bevise, at Polynesiens befolkning godt kunne have kommet fra Amerika. Tag med på ekspedition, og hør om Heyerdahls spændende liv og opdagelser.

2513-150

Det hele menneske – sådan lægger du år til livet og liv til årene

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Peter Thybo, master i læreprocesser, PD i alm. pæd., fysioterapeut samt certificeret specialist i arbejdsliv

I takt med en stigende kompleksitet i sygdomsudviklingen i Danmark er vi nødt til at se det særlige og unikke i det enkelte menneskes livssituation for at kunne hjælpe bedst muligt. Det vil give bedre sundhed og trivsel – både fysisk og mentalt. Denne aften præsenteres en ny model for 'det hele menneske' med fokus på, hvordan man kan favne menneskers komplekse livssituationer, håb og drømme samt skabe en effektiv og empatisk indsats, der styrker handlekompetence og evner til at mestre eget liv. Forelæsningsen bygger på bogen 'Det hele menneske. Lup på sundhedspædagogik i praksis' (Hans Reitzels Forlag).

2513-138

Islams historie – fra oprindelsen til i dag

TID: 9/4, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab

Islam er i dag verdens andenstørste religion. Fra Atlanterhavet strækker den muslimske verden sig som et bælte gennem Afrika, Mellemøsten og Asien til Stillehavet. Samtidig er muslimer i dag til stede i de fleste lande i verden. Men hvordan opstod religionen islam? Hvordan gik islam fra at være en mindretalsreligion på Den Arabiske Halvø til at etablere sig i enorme territorier? Hvorfor blev islam splittet i to store retninger, sunni- og shia-islam? Hvordan blev muslimsk lov (sharia) udviklet? Hvordan har muslimer forholdt sig til udfordringen fra den vestlige verden fra 1800-tallet og frem til i dag? Og hvordan kan vi forstå den nyeste tids radikale islamisme? Det er nogle af de spørgsmål, denne forelæsning vil forsøge at besvare.

2513-300

Cykeltur og byvandring gennem Hernings historie

TID: 22/4, 4 tirsdage, kl. 16.30-18.00

PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

Vi skal på byvandring med eksperter fra Museum Midtjylland og høre om, hvordan Herning har udviklet sig fra en lille landsby i starten af 1800-tallet til at være hedens hovedstad for handel og handel. Om fremvæksten af tekstilindustrien, der samtidig har trukket et kunstnerisk miljø med sig, da mange fabrikanter så kunsten som en ny måde at udtrykke sig på. Vi går gennem det besatte Herning og får indblik i modstandsbevægelsen, jernbanesabotage og det tyske hovedkvarter. Vi hopper også på cyklen og hører om bl.a. jernalderhøvdinger ved Tjørring og vikingerne ved Holing. Cykelturen er ca. 12 km. Man medbringer selv cykel.

22/04: Det eksplosive Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

29/04: Arkæologisk cykeltur: Rundt om søerne. Martin Winther Olesen, museumsinspektør, Museum Midtjylland

06/05: Det besatte Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

13/05: Det vilde Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

Weekendophold
på Sandbjerg Gods

DYK NED I SØNDERJYLLANDS HISTORIE. SE SIDE 10

Heldagskurser på Moesgaard Museum

– få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

2511-487

Leder uden kasket

— **TID:** 20/3, 1 torsdag, kl. 10.30-16.15

PRIS: 1.475 kr. inkl. kaffe/te og frokost

UNDERVISER: Bodil Egede-Lassen, ledelsesudviklingskonsulent, indehaver af Naturligt Lederskab

STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Forløbet introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering, der gør det muligt for dig at navigere i et krydspres af forventninger. Kurset henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel. Du har måske en funktion som projektleder, koordinator, teamleder eller tovholder.

2511-486

Lederskab med mod – fra tilknytning til autentisk ledelse

— **TID:** 20/3, 1 torsdag, kl. 10.30-16.15

PRIS: 1.475 kr. inkl. kaffe/te og frokost

UNDERVISER: Emilie Hyldgaard, erhvervspsykolog, IMPAQ

STED: Moesgaard Museum, lokale 302, Moesgård Alle 15

Formålet med denne workshop er at give deltagerne en introduktion til tilknytningsteorien og dens relevans for lederskab samt at inspirere til modet til at se indad og arbejde med de personlige og relationelle udfordringer, der kan hæmme effektiv ledelse. Vi fokuserer på, hvordan personlige tilknytningsmønstre former måden, vi leder på, og hvordan vi kan arbejde med at lede os selv for at blive bedre til at lede andre. Dagen er for ledere, HR-professionelle og personer med personaleansvar, der ønsker at opnå dybere selvindsigt og udvikle deres personlige lederskab ved at forstå, hvordan deres tilknytningsmønstre påvirker deres evne til at lede og skabe relationer. Workshoppen vil bestå af både oplæg og refleksionsøvelser, der hjælper deltagerne med at forstå og arbejde med deres personlige lederskabsudfordringer.

Prut mere – og tal om det

Der er meget, vi ikke ved om tarmen, vores personlige og livslange følgesvend. Men det vi ved, skal vi blive bedre til at snakke om. Og det skal være i orden at slå en ordentlig prut efter en sund og velsmagende grønsagsret med gode sager som løg, bønner og jordskokker.

Af Kurt Strand

”Hvis værten absolut vil servere langtidsbagt selleri, må han indlægge pruttepauser eller leg i det fri.”

Opfordringen er én af mange i Christian Lodberg Hvas' lille Tænkepause-bog 'Tarmen', og den er sigende for hans evne til at skrive og tale lige ud af posen om det, han kalder ”den indre mangfoldighed”. Christian Lodberg Hvas er overlæge ved Aarhus Universitetshospital og professor ved Aarhus Universitet, Institut for Klinisk Medicin, og blandt hans centrale pointer er, at hver enkelt af os har et tarmliv, der er mere individuelt end vores fingeraftryk; et puslespil med milliarder af brikker, så hvordan skal vi overhovedet kunne forstå, hvad der foregår dernede?

”Der er meget, vi ikke forstår. Meget, vi ikke kan forklare,” siger han over et krus kaffe på sit kontor lige under hospitalets afdeling for Lever-, Mave- og Tarmsygdomme.

”Tarmen er vores egen, personlige følgesvend. Dens mikrobiom etableres meget tidligt, og vi følges ad gennem hele livet. Men tarmens mikrobiom er ikke bare vores personlige signatur, det er også et produkt af det samfund, vi lever i. For eksempel om vi bor tæt sammen med heste. Det gør amishfolket i USA – efterkommere af tyske og schweiziske indvandrere, der stadig afstår fra at bruge moderne hjælpemidler – og de får nogle bakterier, vi ikke får, og som gør tarmen robust. Dermed siger jeg selvfølgelig ikke, at vi skal leve som dem, men de giver os vigtig viden om tarmens indre liv.”

GODE TOILETTER GI'R SUNDE TARME

Mindst hver sjette voksne dansker har så alvorlige problemer med mavesmerter og afføringsforstyrrelser, at det påvirker deres dagligdag. Blandt andet fordi, med Christian Lodberg Hvas' ord, ”vores toiletter er indrettet som spisebordsstole, hvor vi sidder, som om vi er på udstilling.” Der er nemlig en generel tendens til at undervurdere de fysiske rammers betydning for en sund tarmfunktion:

”Jeg kender en restaurant på Mols med varme, rart lys, musik og rare dufte fra vistnok røgelsespinde. Altså noget helt andet end de gængse unisex-toiletter med en saloondør – åben 20 centimeter forned og 40 foroven – ind til små aflukker, der ofte lugter og er badet i et koldt lys.

Dér sidder man så på én lang række, hvor alle kan høre, hvad der foregår, og det er ikke specielt fremmede for lysten til overhovedet at gå på toilettet, for vi vil egentlig gerne være alene og i enrum, når vi skal af med vores afføring.”

Stod det til Christian Lodberg Hvas, skulle gode toiletvaner have plads på ethvert skoleskema. Og næppe har han sagt det, før han undrer sig over, hvordan indretningen af toiletter indgår – eller ikke indgår – når anerkendte arkitektfirmaer tegner skoler. For der er for ham ingen tvivl om, at gode toiletforhold er afgørende for et sundt tarmliv.

OFFICIELLE KOSTRÅD ØGER PRUTTETRANGEN

En forklaring på dårligdommene omkring alt det, der er noget af det naturligste i livet, er efter Christian Lodberg Hvas' opfattelse, at de fleste af os er ret dårlige til at sætte ord på mangfoldighederne og alt det, der foregår i tarmen. Selv indleder han gerne en middag med en slags deklaration, når hans voksne døtre er på besøg med nogle veninder:

”Vi laver rigtig meget grøntsagsmad, og hvis de ikke er vant til det, får de ondt i maven. Så de skal vide, at der er bladselleri og rigtig mange bønner i salaten, og at det er i orden at fiske dem fra og spise brød i stedet. Følger man Fødevarestyrelsens kostråd, får man nemlig ikke bare mere luft i maven, men skal også dobbelt så meget på toilettet.”

Når nogle af de vigtigste ingredienser i de officielle kostråd uvægerligt giver luft i maven og dermed pruttetrang, er det vigtigt at kunne snakke om det, understreger Christian Lodberg Hvas:

”Dét skal vi kunne, for ellers er der risiko for, at mange vil undlade at følge de gode kostråd. Simpelthen for at undgå luft og pinlige prutter.” Så når der er langtidsbagt selleri og andre gode sager som bønner, løg og jordskokker – der alle giver tarmen noget at arbejde med – er det fint med lidt frisk luft.

Og en pruttepause.

Oplev Christian Lodberg Hvas i Aarhus til forelæsningsen 'Tarmen'. Se fuau.dk.

Foto: Martin Bubandt

Sommerfolkeuniversitet i Aarhus

Den sidste uge i august slår vi dørene op for Sommerfolkeuniversitet i dagtimerne i Vor Frue Kirkes sognegård. Glæd dig til tre dage, hvor forskere og eksperter dykker ned i spændende, eksistentielle emner inden for bl.a. filosofi og litteratur. Du kan nå to forelæsninger på samme dag.

2521-107

Om at være til stede i livet

TID: 25/8, 1 mandag, kl. 09.30-11.30
UNDERVISER: Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet

2521-108

Søren Kierkegaard om kærligheden

TID: 25/8, 1 mandag, kl. 12.30-14.30
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

2521-109

Filosofi og fællessang – det meningsfulde liv

TID: 26/8, 1 tirsdag, kl. 09.30-11.30
UNDERVISER: Cecilie Eriksen, ph.d., ekstern lektor i filosofi og idéhistorie, Aarhus Universitet, og David Mondrup, højskolelærer og musiker

2521-105

Litteratur og eksistens – om Shakespeare og jalousi

TID: 26/8, 1 tirsdag, kl. 12.30-14.30
UNDERVISER: Morten Dyssel, lektor i tysk litteratur og formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

2521-123

Martin A. Hansens 'Løgneren' 75 år

TID: 27/8, 1 onsdag, kl. 09.30-11.30
UNDERVISER: Anders Thyrring Andersen, sognepræst i Vor Frue Kirke i Aarhus og mag.art. i litteraturhistorie, og Jens Albinus, skuespiller

2521-104

Litteratur og eksistens – om Houellebecq og åndløshed

TID: 27/8, 1 onsdag, kl. 12.30-14.30
UNDERVISER: Anders Ehlers Dam, professor, Institut für Dänisch, Europa-Universität Flensburg

Opdag Verden

OVER
80
DESTINATIONER
I 2025

Georgien med Svaneti

Naturperler, gastronomi og vin i Kaukasus

- Nyd middelalderbyen Ushguli og den historiske hovedstad, Tbilisi
- Oplev den enestående natur i Svaneti-provinsen i det nordvestlige Georgien
- Smag det lokale køkken og den georgiske vin – næsten alle måltider inkluderet

10 dage · helpension · fra 12.990 kr.

6. juni · 17. juni · 4. juli · 11. juli · 15. aug m.fl.

Uzbekistans Silkevejsbyer

Fra Tashkent over Bukhara til Samarkand

- Vi har over 20 års erfaring med grupperejser i Centralasien og Uzbekistan
- Vi går på opdagelse i bazarer i det gamle kulturcentrum Bukhara
- Vi oplever orientalske bygninger og Registanpladsen i Samarkand

9 dage · helpension · fra 14.990 kr.

14. marts · 18. april · 24. maj · 13. sept · 29. sept m.fl.

Sydkorea rundrejse

Templer, neonlys og utætmet natur

- Oplev både Seouls neonplyste gader, det livet på landet og storslået natur
- Udforsk Koreas unikke og smagfulde køkken
- Besøg kejsergrave og templer i den historiske hovedstad Gyeongju

14 dage · halvpension · fra 29.990 kr.

23. marts · 13. april · 12. okt · 26. okt

Den store Kinarejse

Glædens Have, Himlens Tempel og Lille Vildgås-pagoden

- Udforsk de spændende metropoler Shanghai, Xian og Beijing
- Oplev suset i hurtigtoget, og slap af på en flot bådture på Li-floden
- Besøg Den Forbudte By, Den Himmelske Freds Plads og gå på Den Kinesiske Mur

14 dage · helpension · fra 21.990 kr.

8. marts · 24. marts · 9. april · 16. april · 4. maj m.fl.

Det bedste af Sydafrika

Gennem Sydafrika, Swaziland og Lesotho

- Rejs med på den mest komplette rejse i Sydafrika - Fra Johannesburg til Cape Town
- Tag med på safari i Kruger Nationalpark og i Simangaliso Wetland Park
- Opdag den spektakulære Blyde River Canyon med udsigtspunktet God's Window

21 dage · halvpension · fra 34.990 kr.

11. feb · 11. juli · 10. okt · 7. nov · 18. dec

Den store rundrejse i Peru

Nazca-linjerne, Machu Picchu og Titicacasøen

- Smag på Perus farverige køkken med bl.a. en picnic i det fri
- Opdag Ballestas-øernes utrolige økosystem i privat båd
- Få et unikt indblik hos lokale familier i Den Hellige Dal

19 dage · halvpension · fra 36.990 kr.

27. marts · 9. april · 29. april · 4. juli m.fl.

Mindre grupper · Danske rejseledere
86 22 71 81 · www.viktorsfarmor.dk

★ Trustpilot

Fremragende | 4,7 ud af 5

Viktors Farmor
WORLDWIDE EXPEDITIONS

Efterår 2025

2523-027

Den effektive ledergruppe

— **TID:** 3/9, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling og ledelsesudviklingskonsulent, CAPIO CONSULT ApS

Et lederteam er for organisationen, hvad et hjerte er for menneskekroppen. Hvis ikke hjertet fungerer, kan man reparere nok så meget på resten af kroppen, uden at det fjerner symptomerne. På samme måde er det med lederteamet. Hvis ikke det fungerer optimalt, kan problemer i organisationen være tæt på umulige at løse. Lederteamet spiller derfor en central rolle i organisationen i dag. Hvis det skal lykkes at udvikle kompetente og bæredygtige organisationer, må lederteamet stå sammen om den værdi, det skal skabe for organisationen og for sig selv som ledergruppe. Visionsledelse og selvledelse er helt centrale i dette, ligesom det at dyrke en kultur, som får organisationen til at lykkes med det, den er sat i verden for, og som styrker både arbejdsglæde og sammenhængskraft. Få indblik i forskningen bag det effektive lederteam og konkrete metoder til arbejdet med dette.

2523-186

Filosofiens store spørgsmål

— **TID:** 3/9, 4 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.

Vi må alle af og til stille os selv de allerstørste spørgsmål, der dybest set handler om: Hvilket menneske vil jeg være, og hvilken indflydelse har jeg på det? Heldigvis er der andre, der kom før os, som dedikerede hele deres liv til at tænke over den slags spørgsmål, og som vi kan lære meget af i dag. Vi vil undersøge, hvordan historiens filosoffer har grebet nogle af de største filosofiske spørgsmål an: Hvad er sandt, hvad er rigtigt, hvad er skønt, og er jeg fri til at vælge det? Du vil få indsigt i begreber som sandhed, moral, æstetik og frihed og dermed få perspektiv på dine egne overvejelser, når livets store spørgsmål trænger sig på.

- 03/09: Det sande.** Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 10/09: Det skønne.** Jonas Holst, lektor i filosofi, San Jorge Universitet, Zaragoza
- 17/09: Det gode.** Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 24/09: Friheden.** Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi og projektleder i Det Ethiske Råd

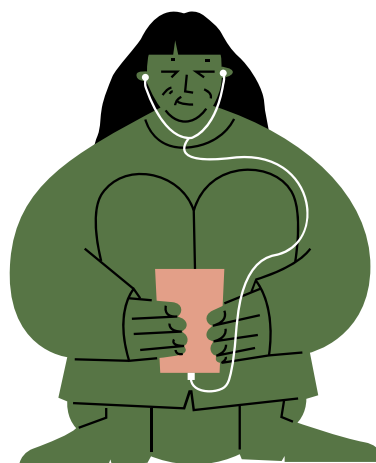
2523-182

Positiv psykologi i hverdagen

— **TID:** 3/9, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere det, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri.

- 03/09: Introduktion til den positive psykologi.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 10/09: Mental robusthed ved sygdom.** Nina Tange, cand.scient.soc., specialkonsulent, DPU, Aarhus Universitet
- 17/09: Motivation i hverdagen.** Ib Ravn, ph.d., lektor emeritus, DPU, Aarhus Universitet
- 24/09: Flow i hverdagen.** Frans Ørsted Andersen, lektor, ph.d. i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet
- 01/10: Glæde og lykke i hverdagen.** Louise Tidmand, lektor i pædagogisk psykologi, KP, og uddannelseschef i Styrkeakademiet

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE. SE SIDE 26

Lyt til nye podcasts
om videnskab

2523-213

Hjernemad

— **TID:** 3/9, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Det, vi spiser, påvirker vores fysiske og psykiske sundhed, men vi glemmer det tit i hverdagen. Så hvordan påvirker kosten rent faktisk vores hjerne? Findes der særlige fødevarer, der egner sig godt til at give hjernen energi? Hvad er sammenhængen mellem tarmen og hjernen? Og hvilken rolle spiller vores sanser? Få eksperternes svar på de gådefulde sammenhænge mellem hjernen og mad.

- 03/09: Introduktion til hjernen, og hvorfor den har brug for mad.** Per Bendix Jeppesen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital
- 10/09: Duft, smag og hjerne.** Alexander Wieck Fjældstad, læge og lektor i lugtesans, Flavour Institute, Aarhus Universitet, og Centre for Eudaimonia and Human Flourishing, University of Oxford
- 17/09: Toptrimmede tarme og tanker.** Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 24/09: Kost, hjerne og mental sundhed.** Gregers Wegener, læge og professor i klinisk medicin, Aarhus Universitetshospital
- 01/10: Hjerne kemi og spiseadfærd.** Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych. aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

2523-135

Forstå din verden

— **TID:** 3/9, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 950 kr., studerende 475 kr. Ingen undervisning 15/10

Verden er i konstant bevægelse: Konflikter bliver til krige, traktater underskrives, og politiske håndtryk udveksles hen over bonede gulve. Men hvad er historien bag det, der sker? Hvad adskiller de forskellige regioner, og hvilken viden bringer os tættere på en forståelse af Europa, Mellemøsten, USA, Afrika, Latinamerika og Asien? Få stillet skarpt på de konflikter, bevægelser og politiske problemstillinger, forskerne mener, er vigtigst for at forstå verden i dag.

- 03/09: Afrika.** Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet
- 10/09: Europa og EU.** Rasmus Brun Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 17/09: Mellemøsten og Nordafrika.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 24/09: Asien.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 01/10: USA.** Derek Beach, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/10: Østeuropa og Rusland.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 22/10: Latinamerika.** Mogens Pedersen, fhv. ambassadør i bl.a. Bolivia og senest i Colombia

2523-140

Særomvisning: Danmarkshistoriens største flygtningelejr og museet FLUGT

TID: 4/10, 1 lørdag, kl. 13.30-15.30

PRIS: 240 kr.

STED: FLUGT, i foyeren ved hovedindgangen, Præstegårdsvej 21. Deltagerne sørger selv for kørsel

UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Varde-museerne

Danmarkshistoriens største flygtningelejr lå i Oksbøl vest for Varde. I 1946 husede den 36.000 tyske flygtninge uden mulighed for at vende hjem. Dermed var den en overgang Danmarks femtestørste by. Lejrens historie er fyldt med skæbner – nogle tragiske, andre fyldt med håb. Turen ledes af museumsinspektør John V. Jensen og går rundt i den tidligere flygtningelejrs område over flygtningekirkegården, hvis knap 2.000 navne maner til eftertanke, og så skal vi selvfølgelig også se det nyåbnede museum FLUGT med museumsbygning tegnet af BIG - Bjarke Ingels Group. Undervejs får vi beretninger om lejren, dens mennesker, problemer, hverdag, glæder og sorger. Museumsinspektør John V. Jensen viser rundt. Han har bl.a. skrevet bogen 'Tyskere på flugt' i serien '100 danmarkshistorier' (Aarhus Universitetsforlag). For optaktsforelæsning om de tyske flygtninge i Danmark 1945-1949 se næste spalte.

2523-188

Filosofisk gåtur: Så længe man går, så går det nok

TID: 7/9, 1 søndag, kl. 10.00-11.30

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

STED: Foran hovedindgangen til Aarhus Universitet, Campus Herning, Birk Centerpark 15, 7400 Herning

UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Der er en forbindelse mellem mental og fysisk sundhed. Det har man været klar over i flere århundreder. Filosofier som Immanuel Kant og Søren Kierkegaard er kendte vandrere og spankulerede ofte omkring for at få luftet tankerne. "Tab for alt ikke lysten til at gå: Jeg går mig hver dag det daglige velbefindende til. Og går fra enhver sygdom; jeg har gået mig mine bedste tanker til. Og jeg kender ingen tanke så tung, at man jo ikke kan gå fra den," lød det fra Kierkegaard. Rådet var: "Når man således bliver ved med at gå, så går det nok." Men hvad kan det at flytte fødderne egentlig hjælpe på? Hvad skal vi i det hele taget med vandring? Og hvordan kan en gåtur lede til psykisk velvære?

2523-164

Tyskere på flugt 1945-1949

TID: 17/9, 2 onsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Varde-museerne

I besættelsens sidste måneder ankom ca. 250.000 tyske flygtninge til Danmark. Krigshandlerne på Østfronten fik nazisterne til at evakuere millioner af mennesker til det vestlige Tyskland og Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Forelæsningerne fortæller den oversete og tankevækkende historie om de tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Vi hører bl.a. om flugten, den modvillige modtagelse, manglende lægehjælp, organisering, afnazificering, liv og død. Vi ser også nærmere på eftertidens vurdering af datidens indsats. Var der tale om den største humanitære katastrofe i danmarkshistorien, eller løstes opgaven tilfredsstillende under de vanskelige betingelser? I anden del stiller vi skarpt på den lokale flygtningesituation og håndteringen af den i Midtjylland og bl.a. Herning og Grove-Gedhus-lejrene. For særomvisning i Oksbøllejren og museet FLUGT se forrige spalte.

17/09: De tyske flygtninge i Danmark 1945-49

24/09: Flygtningesituationen i Midtjylland og Herning 1945-1949

2523-181

Tal

TID: 24/9, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.

UNDERVISER: Henrik Kragh Sørensen, professor i videnskabsteori, Københavns Universitet

Tal er alle vegne. Vi ser dem måske ikke så tydeligt, men de er der. Vi måler og vejer som aldrig før, og tal styrer både vores individuelle hverdag og vores samfund og videnskab. Tal kan være tørre, men de kan også være fascinerende, næsten mystiske. De kan være synlige som klokkeslæt og busruter, hårdtslående som eksamens karakterer eller mere skjulte som dem, der indgår i videnskab og politiske beslutninger. Nogle kan endda være bange for nogle tal eller have tal som personlige venner. Men hvad er de faktisk, disse tal? Hvor kommer de fra? Hvad kan de bruges til? Og kan de misbruges? Tag med på en rundtur i tallenes idé- og kulturhistoriske perspektiver.

2523-191

Novo Nordisk – fra kældervirksomhed til global gigant

TID: 8/10, 1 onsdag, kl. 17:15-19:00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Kurt Jacobsen, professor i virksomhedshistorie, Copenhagen Business School

Novo Nordisk er i dag Danmarks største industrivirksomhed og et af verdens mest værdifulde selskaber. Selskabet er globalt ledende inden for lægemidler til behandling af diabetes, blødersygdomme og fedme. Det hele begyndte, da insulinet kom til Danmark i 1922. Virksomhederne Nordisk Insulinlaboratorium og Novo Terapeutisk Laboratorium konkurrerede derefter indædt gennem årtier, men endte med at fusionere i 1989 for at kunne klare sig i den globale konkurrence. Historien om Novo Nordisk er en fortælling om banebrydende forskning og store satsninger, men også om tilbageslag og kriser. Om stærke ledere og personligheder, men også om familiestrigheder og interne personopgør. Hør professor i virksomhedshistorie og forfatter til bogen 'Novo Nordisk' Kurt Jacobsen fortælle den fulde historie om udviklingen fra kældervirksomhed til global lægemiddelkoncern.

2523-073

Sjov med sprog: Samtalen

TID: 22/10, 1 onsdag, kl. 17:15-19:00

PRIS: 200 kr., studerende 100 kr.

UNDERVISER: Jakob Steensig, lektor i lingvistik, Aarhus Universitet

Når det kommer til sprog, er vi alle ekspertbrugere. Et 'ja' kan siges på mange måder – og betyde vidt forskellige ting. Måske trækker vi på 'ja'et – eller siger det på en indåndning. Og hvad med tonehøjden: Hvilken rolle spiller den? Og kan et 'ja' bruges til andet end at besvare et spørgsmål? Kommunikation mellem mennesker er sjovt at dykke ned i. Hvordan kommunikerer man, at man er færdig med at tale, eller at man gerne vil have ordet? Og hvordan tilkendegiver man sin uenighed, kort før man erklærer den? Denne aften er den første i et nyt koncept, hvor vi med en masse eksempler og en god portion humor sætter fokus på vores forunderlige sprog med én forelæsning pr. semester.

2523-251

En ny livsfase – brug den meningsfuldt

TID: 22/10, 7 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 950 kr., studerende 475 kr.

Vi lever længere og bedre. Uden det rigtig er gået op for os, har vi fået en helt ny livsfase mellem voksen og gammel. Stadig flere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere, end de selv og omverdenen forventer, og det derfor ikke er dem, men snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Men hvad skal den nye livsfase bruges til, og hvad skal prioriteres højest? Få forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv i den tredje alder kan være.

22/10: Modne mennesker kan også være cool. Dorrit Bøilerehaug, adjunkt, forsker i modebranding og aldersdiversitet, Aarhus Universitet

29/10: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'. Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere

05/11: Alderdommes biologi – hvordan får man en sund og aktiv aldring? (På letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

12/11: Skønlitteratur – hvordan kan læsning give livskvalitet? Peter Simonsen, professor i europæisk litteratur, Syddansk Universitet

19/11: Vendepunkter – tab, sorg og vækst. Mai-Britt Guldin, cand.psych. aut., specialist i psykoterapi og seniorforsker, Aarhus Universitet, samt leder af Center for Sorg og Eksistens

26/11: Træning og fysisk aktivitet – hold kroppen ung. Casper Søndebroe, postdoc i sund aldring, Københavns Universitet

03/12: Hold hjernen skarp med kunst og kreativitet. Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

Modne mennesker kan også være cool. Adjunkt Dorrit Bøilerehaug forsker i modebranding og aldersdiversitet. Se ovenfor.

2523-070

Den stressede hjerne – fra stress til resiliens

— **TID:** 8/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERS: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog og ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Forskellige begivenheder kan få os til at skrue op for stressen. Det kan være små problemer i dagligdagen, store personlige omvæltninger ved tab af en nærtstående eller oplevelsen af global meningsløshed og uretfærdighed. Uanset årsagen aktiverer hjernen laveste fællesnævner, nemlig kontroltab og uforudsigelighed, og igangsætter et alarmberedskab, som mobiliserer kroppens ressourcer. Ny forskning har givet ny forståelse for den særligt voldsomme stress, hvor en primitiv del af nervesystemet tager over, og der indtræder en grad af passivitet i stedet for mobilisering. Få indblik i den nyeste forskning på området, og få viden og værktøjer til stresshåndtering. Undervisningen veksler mellem teoretiske oplæg, dialog, refleksioner og øvelser.

2523-255

Forstå USA – i historisk perspektiv

— **TID:** 29/10, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Det ulmer i den amerikanske undergrund, og det amerikanske samfund er mere splittet end måske nogensinde før. Amerikanerne lever i dag i en politisk virkelighed, hvor basale demokratiske spilleregler er under pres, og vilde konspirationsteorier er blevet en del af den politiske mainstreamdiskurs. I et forsøg på at forstå de udfordringer og konflikter, der præger USA, vender vi blikket bagud og ser på et udvalg af de mest centrale begivenheder og strømninger i amerikansk historie. En række USA-ekspertes giver her et dybere indblik i landet 'over there'. Fra masseimmigration og dannelsen af det politiske system over udenrigspolitiske udfordringer, populærkultur og frem til de nyeste tendenser i amerikansk politik og samfund.

- 29/10:** **USA's forfatning og demokrati under angreb.** Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier
- 05/11:** **Amerikansk udenrigspolitik i en ny verdensorden.** Jakob Sinding Skøtt, ph.d. i statskundskab og lektor i samfundsfag, Nyborg Gymnasium
- 12/11:** **Amerikansk populærkultur: Myter, vold, race og politik i film, tv og musik.** Thomas Ærvold Bjerre, lektor i amerikanske studier, Syddansk Universitet
- 19/11:** **Det uforsonlige USA – splittelse i samfundet.** Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet
- 26/11:** **Konspirationsteorier og populistiske strømninger.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

2523-193

Hvor er Kina på vej hen?

— **TID:** 29/10, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Med Kinas nye storpolitiske vægt og økonomiske betydning har vores syn på landet forandret sig radikalt. Fascinationen af Kina som et økonomisk vidunder er blevet erstattet af bekymringer om Kinas globale magtudøvelse. Samtidig sker der mange forandringer i Kina under præsident Xi Jinping. Der er lanceret en ny udenrigspolitik. Der føres stadig stærkere kontrol med civilsamfundet, kulturlivet og medierne. Og der gennemføres økonomiske reformer med fokus på digital innovation og grøn teknologi. Kom og hør mere om landet, der igen er på vej i en ny retning.

- 29/10:** **Udenrigspolitik og diplomati.** Mette Thunø, lektor i kina-studier, Aarhus Universitet
- 05/11:** **Sikkerhedspolitik.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 12/11:** **Teknologi og innovation.** Erik Wernberg-Tougaard, cand.merc.pol.
- 19/11:** **Økonomi og politik.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 26/11:** **Klima, grøn omstilling og bæredygtighed.** Jørgen Delman, professor i kinastudier, Københavns Universitet

2523-060

Dansk kunsts klassikere – nyere tid

TID: 5/11, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 750 kr., studerende 375 kr.

Fem onsdage i selskab med fem af nyere tids største danske kunstnere, formidlet af vores kompetente forelæsere. Per Kirkebys geologiske formationer, kirkeudsmykning og arbejde i mursten. Bjørn Nørgaards brutale hesteslagning og arbejde for dronning Margrethe, herunder de berømte gobeliner. Ursula Reuter Christiansens ekspressive stil og feministiske tema. Den dansk-islandske verdenskunstner Olafur Eliasson mange kæmpeinstallationer, fra regnbuen i Aarhus til Cirkelbroen i København og vandfaldene i New York, samt den vitale kolorist Tal R's kaitiske kompositioner med stof importeret fra populærkultur.

- 05/11:** **Tal R.** Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie
12/11: **Bjørn Nørgaard.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør
19/11: **Ursula Reuter Christiansen.** Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi
26/11: **Olafur Eliasson.** Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
03/12: **Per Kirkeby.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie, ekstern lektor, Københavns Universitet, og fhv. museumsdirektør

2523-066

Pausen under pres – pausens betydning for hjernen, læring og trivsel

TID: 8/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 650 kr., studerende 325 kr.
UNDERVISERE: Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet, og Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

Pausen er under pres. Vi halser gennem livet uden virkelig at stoppe op. Vi bliver stressede og syge, vi lærer og arbejder dårligere – hele vores kognitive potentiale lider under dette evige jag. Vi bilder os ganske vist ind, at vi stopper op og giver plads til os selv, men gør vi nu også det? I forelæsningsen vil vi se nærmere på vores kognitive funktioner og vores læring. Vi vil behandle konsekvenserne af den pauseløse hverdag. Og først og sidst: Vi vil tage fat i den ægte pause, hjernepausen, og dens betydning for vores dagligdag og tankevirksomhed. Deltagerne vil få masser af råd og teknikker til at få lagt pauser ind i hverdagen – trods tidspres og tidsnød.

2523-032

Tør du stole på din intuition? Om intuition i livsledelse og lederliv

TID: 26/11, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 500 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Mette Møller, cand.psych. aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisor godkendt i ledelse og organisation

Intuition er i mange år i vores videnssamfund blevet stedmoderligt behandlet som en underlødige måde at beslutte på. Måske fordi vi ikke har haft særlig stor viden om, hvad intuition er. Måske fordi vores samfund fokuserer på alt, hvad der kan måles og vejes. Måske fordi vi selv, i vores liv og i vores organisationer, ikke anerkender dens vigtighed. Heldigvis vokser interessen for intuition frem med hastige skridt, og aftenens program vil indvie dig i emnet, give indsigt i, hvordan intuition virker, hvilke faldgruber den har, og hvordan du kan bruge den i vigtige beslutningsprocesser – både som menneske og eventuelt som leder. Aftenen veksler mellem oplæg, refleksioner og øvelser.

2523-062

To fag, ét emne: Hvad er angst?

TID: 3/12, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15
PRIS: 350 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISERE: Aida Hougaard Andersen, aut. psykolog og lektor i psykologi, Syddansk Universitet, og Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvad er angst? Hvem kan svare på spørgsmålet – filosofen eller psykologen? Er angst et eksistentielt fænomen eller en psykisk sygdom? Eller måske både det ene og det andet? Mindst 700.000 mennesker i Danmark kommer til at lide af det, psykiatrien kalder 'sygelig angst' på et tidspunkt i løbet af deres liv. For psykiatrien er det en lidelse, man kan diagnosticere, og for dem, der lider af den, medfører den en faldende livskvalitet eller nedsat evne til at varetage familie- og arbejdsmæssige forpligtelser. For filosofien er angsten noget helt andet. Den er ikke en sygdom, men en grundtilstand og et fænomen, som siger os noget om, hvad det vil sige at være menneske. Og om vores forhold til os selv og verden. Denne aften sætter vi spot på fænomenet angst fra to vinkler, der komplementerer og udfordrer hinanden.

Tag med til
 Århundredets Festival
 i Aarhus 7-16/3

SE SIDE 28, OG LÆS MERE PÅ
 AARHUNDREDETSFESTIVAL.FUAU.DK

videnslyd.

HVOR GÅR GRÆNSEN I VIDENSKABEN?

Det spørgsmål stiller vært **Peter Løhde** i den spritnye podcastserie fra Videnslyd, "Forskning på Etikens Kant"! Her kan du møde nogle af de forskere, der bevæger sig på etikens knivsæg og hver dag beskæftiger sig med temaer, der både provokerer og fascinerer.

Dyk blandt andet ned i historierne om alt fra den kontroversielle forskning i porno og pædofili til de moralske dilemmaer om forsøgsdyr – og få indblik i, hvordan forskere bruger dine data til at kende dig bedre, end du tror.

Er du klar til at blive både provokeret og oplyst?
Så lyt med i din foretrukne podcast-app!

CARLSBERGFONDET

videnslyd.

KOM MED I FREDAGSBAR

Bliv fuld af viden
– hver fredag!

Lyt med til "Fuld af viden – forskernes fredagsbar", hvor landets skarpeste hjerner tager dig med ind i alt fra de største videnskabelige gennembrud til de allermindste – men magiske – forskningsfinurligheder.

Sammen med værterne, **Peter Løhde**, **Kasper Friis** og **Emma Elisabeth Holtet**, får du både grin og godt selskab, alt imens du bliver fuld af den nyeste viden.

Lyt med hver fredag på din foretrukne podcast-app, og lad os gøre din weekend lidt klogere!

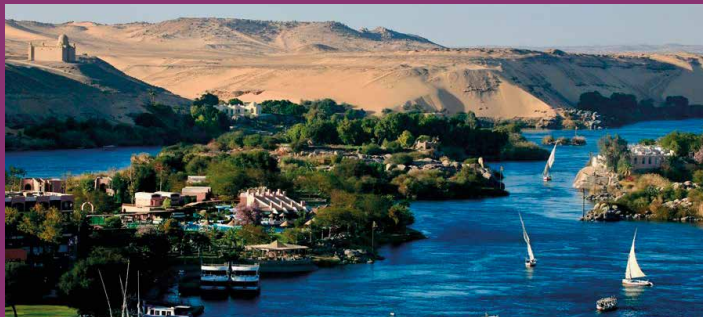

Følg os på Instagram @fuldafvidenpodcast for opdateringer, bag om episoderne og meget mere.

Opdag Mellemøsten

OVER
25 ÅRS
ERFARING
I MELLEM-
ØSTEN

På sporet af Egypten

En rejse gennem Egyptens rige historie

- Egyptens største mesterværker samt trinpyramiderne ved Sakkara
- 4 nætter i Luxor med god tid til fordybelse i områdets templer og grave
- 2 indenrigsflyvninger giver mindre transporttid og flere oplevelser

11 dage · halvpension · fra 19.990 kr.
24. januar · 21. marts · 18. april m.fl.

Lang Weekend i Cairo

Pyramider, bazarer og moskéer

- Flyv direkte fra København til Cairo
- Opdag både pyramiderne ved Giza og Sakkara
- Bo på øen Zamalek i Nilen, med mere ro end i Cairo centrum

5 dage · halvpension · fra 9.990
23. marts · 19. okt · 23. nov m.fl.

Forlænget weekend i Istanbul

Oplev essensen af Istanbul på 5 dage

- Oplev Istanbul's skjulte juvel Rustem Pasha Moskéen
- Udforsk Hagia Sophia; det flotteste eksempel på byzantinsk arkitektur
- Sejl på Bosphorus-strædet, som skiller Europa og Asien

5 dage · halvpension · fra 8.790 kr.
10. april · 17. april · 1. maj · 8. maj 22. maj m.fl.

Rundrejse i det nordlige Algeriet

Romersk historie, berberliv og Sahara

- Opdag den naturskønne MZab-dal og de omkringliggende berberbyer
- Spis picnic i Sahara, og oplev det særprægede ørkenlandskab
- Se den romerske kulturarv i både Djemila, Tidiis, Tipaza og Timgad

8 dage · halvpension · fra 13.990 kr.
1. marts · 12. april · 2. maj · 13. sept m.fl.

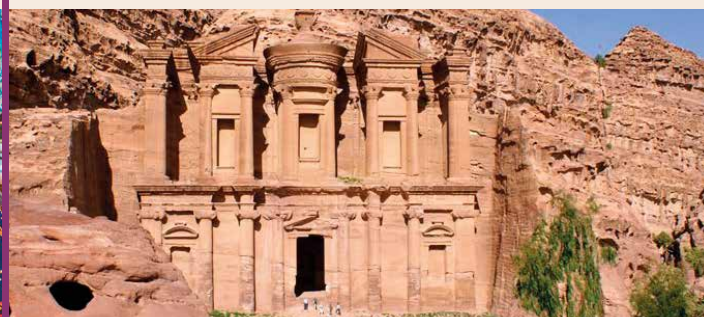

Marokko – et eventyr i farver

Fra Marrakesh gennem ørkenbyer til Essaouira

- Oplev folkelivet i Marrakesh' labyrintiske medina
- Udforsk den mur-omkransede karavaneby Taroudant
- Bo på riad i kystbyen Essaouira og smag det marokkanske køkken

8 dage · halvpension · fra 10.990 kr.
23. feb · 11. marts · 22. marts · 22. april m.fl.

Jordans højdepunkter

Fra Jerash i nord til Wadi Rum i syd

- Vi er din garanti for en tryk og velplanlagt rejse
- Vi oplever ørkenen Wadi Rum fra åbne pick-up trucks
- Hav god tid til at udforske verdensvidunderet Petra

8 dage · halvpension · fra 13.990 kr.
13. april · 27. april · 7. sept · 21. sept m.fl.

Mindre grupper · Danske rejseledere
86 22 71 81 · www.viktorsfarmor.dk

★ Trustpilot

Fremragende | 4,7 ud af 5

Viktors Farmor
WORLDWIDE EXPEDITIONS

EUR PA

Folkeuniversitetet

JØRGEN MØLLER
PROFESSOR I STATSKUNDSKAB
AARHUS UNIVERSITET

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

7-16 MAR
2025

PROGRAMRELEASE: ÅRHUNDREDETS FESTIVAL – EUROPA

Vi fejrer, at programmet til Århundredets Festival lander på gaden, når professor i statskundskab Jørgen Møller, guider os igennem Europas historie på bare 60 minutter. Herefter vil Anne Green Munk, ph.d. i litteraturhistorie og forfatter, fremføre digte fra værket 'Hvor End Havet Skyller Dig Op' (Forlaget Silkefyret). Vi slutter aftenen af med en smagsprøve på årets festivaløl brygget af bryggeriet Humleland.

HOLD-NR.: 2511-341 + **TID:** TORSDAG 20/2, KL. 19.00-21.00 + **STED:** AULAEN, AARHUS UNIVERSITET + **PRIS:** GRATIS. MEN TILMELDING NØDVENDIG.

ER DER PLADS I VERDEN TIL EU?

EU befinder sig i en ustabil og geopolitisk kompleks verden. COVID-19 udstillede vores afhængighed af Kina, og da Putin i 2022 optrappede krigen i Ukraine, stod vi måbende tilbage. Hvilket EU skal Danmark drive fremad, når vi overtager formandskabet 1. juli? Hør medlemmerne af Europa-Parlamentet Niels Fuglsang (S/S&D), Sigrid Friis (R/Renew Europe) og Henrik Dahl (LA/EPP) give deres analyse til dette arrangement planlagt i samarbejde med Europa-Parlamentets kontor i Danmark. Professor i statskundskab Thorsten Borring Olesen sætter den historiske ramme. DR-journalist Sanne Gram Fadel modererer samtalen. Efter arrangementet kan samtalen fortsætte over et glas.

HOLD-NR.: 2511-501 + **TID:** FREDAG 7/3, KL. 16.30-18.00 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** GRATIS. MEN TILMELDING NØDVENDIG

BAG JERNTÆPPE – VIDEN OG MAD FOR BØRN OG VOKSNE

Hvad var det berygtede Jerntæppe, der skilte Østeuropa fra Vesteuropa? Hvad er en spion, og kan man egentlig begå mord med en paraply? Tag dine børn eller børnebørn med og hør mere, når østeuropahistoriker Vibe Termansen med udgangspunkt i sin nye bog 'Bag Jerntæppet' fortæller om livet på den anden side af Jerntæppet. Efter foredraget spiser vi russiske pandekager med creme fraiche og syltetøj. Anbefalet alder: fra 10 år.

HOLD-NR.: 2511-345 + **TID:** FREDAG 7/3, KL. 18.00-20.00 + **STED:** CAFÉ MELLEMFOLK + **PRIS:** 200 KR. FOR VOKSNE, GRATIS FOR BØRN INKL. ET MÅLTID MAD

VARME HÆNDER – MØD STINE ASKOV OG ANNE-MARIE MAI

Den nordiske velfærdslitteratur har historisk både spejlet samfundets problemer og inspireret til politisk handling. Den dykker ned i de komplekse forhold, der præger omsorgsarbejde – ofte undervurderet og domineret af kvinder. Mød Stine Askov, forfatter til 'Varme Hænder' (2024), og litteraturprofessor Anne-Marie Mai, og bliv klogere på, hvordan litteraturen udfordrer vores forståelse af omsorgs- og velfærds krisen som en national tendens og åbner for indsigt i dens europæiske og globale dimensioner.

HOLD-NR.: 2511-440 + **TID:** LØRDAG 8/3, KL. 13.00-15.00 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

I SKYGGEN AF RUSLAND – NÅR HISTORIEN VENDER (BEVÆBNET) TILBAGE

Når Putin refererer til historien, er det sjældent et nostalgisk blik på fortiden, men derimod optakten til deployering af tropper. Det ved Ruslands nabolande alt om. Vibe Termansen, forfatter til 'I skyggen af Rusland' (Gads Forlag), og Morten Lassen, der har skrevet 'Historien som våben' (Gads Forlag), mødes til en samtale om de historiske rødder bag konflikten mellem Rusland og Ukraine. Adam Holm, vært for podcasten 'Kampen om historien', styrer slagets gang.

HOLD-NR.: 2511-265 + **TID:** LØRDAG 8/3, KL. 14.00-15.30 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

TÅRERNES EUROPA – MØD LYKKE FRIIS

Den 24. februar 2022 er en skelsættende dato for Europa. Rusland gik ind i Ukraine, og med ét syntes Europa forandret. Håbets Europa, der begyndte i 1989 med Berlinmurens fald, var nu blevet afløst af et Tårernes Europa i krig. Selvom Europa er fundamentalt forandret, kom forandringerne ikke med et slag. Historien havde for længst gjort comeback, bl.a. med annekteringen af Krim, Brexit og valget af Donald Trump. Men vi var i Europa ikke villige til at se det. Direktør for Tænketanken Europa, ph.d., forfatter og tidl. minister Lykke Friis trækker linjerne tilbage til Berlinmurens fald og hele vejen op til Putins fuldtoneede invasion.

HOLD-NR.: 2511-344 + **TID:** LØRDAG 8/3, KL. 14.00-15.00 + **STED:** STAKLADEN + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

ÅRHUNDREDETS FESTIVAL

DET EUROPÆISKE DNA – I KUNST, LITTERATUR OG MUSIK

Søren Schauer, landskendt fra seersuccesen 'Den klassiske musikquiz' på DR2, søger denne eftermiddag 'det særligt europæiske' ved at dykke ned i musik, litteratur og billedkunst fra de seneste mange århundreders europæiske kulturhistorie. Hvilken idé har alt europæisk til fælles? Flygter vi – via kunsten – til alternative virkeligheder ved mødet med verdens udfordringer? Skaber vi en fiktion, der minder om den virkelige verdens konflikter – bare i en forenklet og derfor lidt mere løselig form?

HOLD-NR.: 2511-372 + **TID:** LØRDAG 8/3, KL. 15.30-17.00 + **STED:** DINESEN OG GARDE HVAL-SØE SHOWROOM AARHUS + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

VIN OG VISDOM: EN REJSE GENNEM ANTIKKEN

Antikken er en af Europas bærende søjler, fordi det antikke tankegods har spillet en afgørende rolle for Europas historie, udvikling og dannelse. Kom med denne aften på VinDanmark, hvor vi byder på oliven og en smagning af tre glas vin præsenteret af en sommelier, mens Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi og projektleder i Det Ethiske Råd, vil udfolde antikkens betydning for den europæiske forståelse af bl.a. etik, videnskab og religion med særligt udgangspunkt i Platon og Aristoteles.

HOLD-NR.: 2511-502 + **TID:** LØRDAG 8/3, KL. 16.30-18.00 + **STED:** VINDANMARK + **PRIS:** 240 KR. INKL. VINSMAGNING OG OLIVEN

POETRY SLAM

HAPS – Hele Aarhus' Poetry Slam stiller skarpt på Europa, når vi byder indenfor til et underholdende show med energifyldte, personlige og dybe digte om, hvad Europa er for en størrelse. Det bliver en aften med masser af digte i form af poetry slams. Alt kan ske, for reglerne er meget simple. Slammerne skal selv have skrevet deres tekster, de må ikke bruge rekvisitter, og så har de en tidsgrænse på 3 minutter og 10 sekunder. Hvis du er heldig, bliver lige præcis DU udvalgt som dommer i dette showcaseslam, hvor slammerne bliver udfordret med det tematiske benspænd: Europa.

HOLD-NR.: 2511-464 + **TID:** LØRDAG 8/3, KL. 19.00-21.00 + **STED:** STUDENTERHUS AARHUS + **PRIS:** 80 KR., STUDERENDE 40 KR.

KÆRLIGHED, KRIG OG HÅNDARBEJDETS KRAFT

Strikning var engang meget mere end et håndarbejde. I gamle dages bindestuer mødtes unge mænd og kvinder for både at strikke og finde kærligheden. Under 1. verdenskrig blev strikning endda brugt som terapi for soldater på slagmarken. Først tager historiker Kasper Thomsen os med ind i striknings historie og kultur i Norden og Europa og udfolder, hvordan håndarbejde har formet vores forfædres hverdag. Herefter dykker Anne Kirketerp, ph.d. i psykologi, ned i craft-psykologiens verden, hvor vi undersøger, hvordan håndarbejde kan berolige nervesystemet og styrke koncentrationen.

HOLD-NR.: 2511-493 + **TID:** SØNDAG 9/3, KL. 13.00-15.00 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

DEN FRANSKE REVOLUTION – ØLSMAGNING PÅ HANTWERK

Hør historien om den franske revolution, som du aldrig har hørt den før. Fra Ludvig den Sekstende til kvinden på gaden. Mænd og kvinder, høj og lav, sort og hvid – alle blev de hvirvlet ind i revolutionens tumult, og alle tog de del i udviklingen af en moderne demokratisk kultur, som er hos os endnu i dag. Vær med, når lektor i litteraturhistorie Jonas Ross Kjærgård gør os klogere på den franske revolution. Undervejs skåler vi i fem smagsprøver på lækre øl fra bryggeriet Humleland.

HOLD-NR.: 2511-361 + **TID:** SØNDAG 9/3, KL. 15.00-17.00 + **STED:** HANTWERK + **PRIS:** 240 KR. INKL. ØLSMAGNING

EUROPA EFTER TRUMPS GENKOMST

Trumps sejrsgang ved det amerikanske valg har store konsekvenser for Europas evne til at navigere i en verden, hvor vi må tage mere ansvar for vores egen sikkerhed og stabilitet. Deltag i et vigtigt arrangement om Europas fremtid, hvor vi undersøger, hvad magtskiftet i Washington har af betydning for Europa. Marlene Wind, professor i statskundskab og leder af Center for Europæisk Politik, udlægger teksten.

HOLD-NR.: 2511-340 + **TID:** MANDAG 10/3, KL. 16.30-18.00 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

TILMELD DIG PÅ
AARHUNDREDETSFESTIVAL.DK

URKATASTROFEN – ARVEN FRA 1. VERDENSKRIG

1. verdenskrig ændrede Europas historie og satte varige spor i vores kultur, litteratur og kollektive identitet. Forfatter, oversætter og ekstern lektor Kasper Green Munk og professor emeritus i historie Nils Arne Sørensen tager os gennem krigens afgørende øjeblikke og udforsker, hvordan eftervirkningerne har formet den europæiske selvforståelse. Vi dykker ned i litterære værker, der behandler krigens traumer, og diskuterer, hvordan 1. verdenskrig mindes i dag – både i Danmark og resten af Europa. Samtalen modereres af forfatter Noa Kjærsgaard Hansen.

HOLD-NR.: 2511-451 + **TID:** TIRSDAG 11/3, KL. 16.30-17.30 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

DA VERDEN KOM TIL VIKINGERNE – MØD JEANETTE VARBERG OG HENRIK GRØNDAL LUND

Tag med tilbage til 800-tallet, hvor missionæren Ansgar blev sendt til Danmark for at sprede kristendommen blandt vikingerne. Vikingerne var vant til selv at rejse ud, men nu fik de besøg sydfra. Ansgar døde i 865, før kristendommen fik fodfæste, men hans indsats lagde formentlig grundstenen for Harald Blåtands omvendelse 100 år senere. Arkæolog Jeanette Varberg og sognepræst Henrik Grøndal Lund udforsker den spændende historie om dengang verden kom til vikingerne. Aarhus Domkirkes Kantori sætter stemningen med gregoriansk sang.

HOLD-NR.: 2511-386 + **TID:** ONSDAG 12/3, KL. 19.00-21.00 + **STED:** AARHUS DOMKIRKE + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

PÅ SPORET AF SOVJET- UNIONEN – SAMTALE MED SERGEJ LEBEDEV

Hemmelige våben og laboratorier, efterretningstjenester og spioner. En verdensmagt fra fordums tid og skjulte spor fra Gulag. Således har man et stærkt forsimplet sammenkog af russiske Sergej Lebedevs forfatterskab. I den seneste af Lebedevs bøger som er udkommet på dansk, 'En perfekt gift', bliver en gammel afhopper jagtet af FSB med den samme gift, som han selv var med til at udvikle. I samtale med russiskoversætter og lektor Tine Roesen taler Sergej Lebedev om at skrive på kant af og med Ruslands fortid og nutid. Arrangementet foregår på engelsk.

HOLD-NR.: 2511-453 + **TID:** TORSDAG 13/3, KL. 18.30-19.30 + **STED:** KRISTIAN F. MØLLER + **PRIS:** 50 KR.

HEKSE, MAGI OG MYTER

Hvem var heksene egentlig, og hvorfor frygtede man dem så inderligt? Tag med på en rejse ind i fortidens mørke kapitler, hvor stærke kvinder blev dømt for trolddom. Historiker Maria Østerby Elleby gør os klogere på fortidens nordiske og europæiske heksemyter og heksejagter, mens vi sammen med svenske religionshistoriker Tommy Kuusela udforsker, hvordan hekse og folketro lever videre i populærkulturen. De mødes i en samtale med journalist og sci-fi-nørd Maria Månson. Aftenen afsluttes med en koncert af det dansk-norske band Viiik, der bringer nordisk folkemusik til live med et dragende univers. Arrangementet foregår på dansk og letforståeligt svensk.

HOLD-NR.: 2511-516 + **TID:** TORSDAG 13/3, KL. 19.00-21.00 + **STED:** STAKLADEN + **PRIS:** 200 KR., STUDERENDE 100 KR. INKL. HEKSEBRYG

ILISIMASAT FESTIVAL

Kom med til en hel dag, der gennem forskning, formidling, kultur og kunst sætter fokus på fortællinger fra og om Grønland og forsøger at kaste lys over samspillet mellem Grønland, Danmark og Europa. Ilisimasat Festival sætter fokus på komplekse spørgsmål om identitet, tilhørsforhold, vidensproduktion og traditioner, og på scenen kan du opleve både etablerede og nye stemmer. Vi får blandt andet besøg af folketingsrepræsentant Aaja Chemnitz (IA) til en snak om, hvad EU laver i Grønland. Programmet offentliggøres løbende på hjemmesiden.

HOLD-NR.: 2511-469 + **TID:** LØRDAG 15/3, KL. 10.00-19.00 + **STED:** DET GRØNLANDSKE HUS + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

VIN OG VISDOM: ERINDRINGER FRA DEN SPANSKE BORGERKRIG

De seneste årtier har den spanske borgerkrig (1936-1939) haft stor indflydelse på litteraturen. Internationale forfattere som Hemingway og Orwell skildrede krigen, mens moderne spanske forfattere har genoptaget emnet. Hvorfor kan Spanien ikke slippe fortiden? Kom til vinsmagning og nyd tre glas vin, mens lektor emeritus i spansk litteratur Hans Lauge Hansen fortæller om krigen, dens brutalitet, dens indvirkning på samfundet og dens betydning for litteraturen gennem generationer.

HOLD-NR.: 2511-500 + **TID:** FREDAG 14/3, KL. 16.30-18.30 + **STED:** VINDANMARK + **PRIS:** 240 KR. INKL. VINSMAGNING OG MANDLER

AARHUS JAZZ ORCHESTRA PRÆSENTERER: DEN PARISISKE DRØM

Koncerten inviterer publikum på en kunstnerisk fortolkning af 1920'ernes Paris. En kunstnerisk guldalder i Europa, hvor den amerikanske forfatter og kunstsamler Gertrude Steins saloner var et samlingspunkt for kunstnere som Picasso og Hemingway. Komponist Søren Møller maler musikalske portrætter af tidens store skikkelser som fx Josephine Baker, mens forfatter og ph.d. i litteraturhistorie Anne Green Munk reflekterer poetisk over periodens kulturelle ånd. En indledende talk med Munk og Møller sætter scenen.

HOLD-NR.: 2511-411 + **TID:** FREDAG 14/3, KL. 19.30-21.30 + **STED:** AARHUS UNIVERSITET + **PRIS:** 200 KR., STUDERENDE 100 KR.

RUSSISK LITTERATUR OG KULTUR I KRIGENS SKYGGE – MØD MADAME NIELSEN

I 1989 rejser unge Claus Beck-Nielsen på turné med sit rockband i Sovjetunionen og bidrager til føderationens sammenbrud – sådan går historien i forfatteren Madame Nielsens roman 'The Monster' fra 2018. Madame Nielsen er besat af Sovjetunionen og Rusland både litterært, kulturelt og politisk. Den danske forfatter og performancekunstner tog da også i 2014 til Ukraine i kølvandet på Maidan-revolutionen for at synge kærlighedssange for ukrainske og russiske militssoldater. Mød Madame Nielsen i samtale med russiskoversætter og lektor Tine Roesen. Moderator er redaktør og journalist Tore Leifer.

HOLD-NR.: 2511-455 + **TID:** LØRDAG 15/3, KL. 10.30-11.30 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

EKSISTENS OG KLIMA: MØD CHRISTINA HESSELHOLDT OG AUÐUR AVA ÓLAFSDÓTTIR

Christina Hesselholdts bøger 'Gennem et filter af rødt' (2024) og 'Feje blade sammen op mod vinden' (2021) skildrer naturen som både en scene og en stemme, der minder os om menneskets påvirkning af verden omkring os. Samtidig dykker islandske Auður Ava Ólafsdóttir dybt i naturens kraft og skrøbelighed i 'Eden' (2023). Gennem de to forfatters værker reflekterer vi over, hvordan naturen former vores liv og tanker i en tid præget af store klimaforandringer. Elisabeth Friis, lektor i litteraturhistorie, leder samtalen. Arrangementet foregår delvist på dansk/letforståeligt engelsk.

HOLD-NR.: 2511-460 + **TID:** LØRDAG 15/3, KL. 13.00-15.00 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

REFORMATIONEN – ET RELIGIØST 'JERN-TÆPPE' MELLEM NORD- OG SYDEUROPA

I 1517 satte Martin Luther 95 teser på døren til slotskirken i Wittenberg. Det blev startskuddet til en af de største omvæltninger i Europas historie – reformationen. Professor i historie Nina Javette Koefoed og professor MSO i teologi Bo Kristian Holm giver et historisk indblik i reformationen og viser dens betydning frem til i dag. De vil sammen med sognepræst Henrik Grøndal forklare de store konsekvenser, den fik i Norden og Europa. Efter samtalen er der en reformationshistorisk rundvisning i Aarhus Domkirke.

HOLD-NR.: 2511-461 + **TID:** LØRDAG 15/3, KL. 15.00-17.00 + **STED:** AARHUS DOMKIRKE + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR. INKL. KAFFE OG KAGE

KÆRS KUNSTKAFÉ

Velkommen inden for i Kærs Kunstkafe. Sammen med kunsthistoriker Peter Kær tager vi på Europarejse rundt i kunsten, der tages under kyndig, kærlig og kunstnerisk behandling. Vi ser på, hvornår kunsten har flyttet grænser, udfordret vores forestillinger om kunst og vores måde at reflektere over livet på. Som sædvanlig får Peter Kær besøg af en kunstkyndig og -elskende gæst på scenen. Ingen Århundredet Festival uden Kærs Kunstkafe! Og ingen kunstkafe uden lidt til maven – denne formiddag kaffe/te og en bolle.

HOLD-NR.: 2511-532 + **TID:** SØNDAG 16/3, KL. 10.30-12.30 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 220 KR., STUDERENDE 110 KR.

PREPPING I NORDEN: ER VI RUSTET TIL FREMTIDENS TRUSLER?

Er du forberedt, hvis du pludselig mister adgangen til strøm, vand eller internet? Hvordan har den kolde krig påvirket nutidens nordiske forsvarspolitik? Kom med, når Rasmus Dahlberg, faglig leder af Center for Samfundssikkerhed, og journalisterne og forfatterne Astrid Sejersen og Mette Faaborg Legarth Carlsen gør os klogere på den aktuelle sikkerhedssituation i Norden. Derudover giver den svenske kulturforsker Elias Mellander os et indblik i, hvordan svenskerne har tacklet truslerne. Vi slutter med en fælles samtale, hvor foredragsholderne kommer med konkrete preppingråd, og taler om forskellene i de svenske og danske preppingstrategier.

HOLD-NR.: 2511-462 + **TID:** SØNDAG 16/3, KL. 13.30-15.30 + **STED:** DOKK1 + **PRIS:** 180 KR., STUDERENDE 90 KR.

VIKINGERNES EUROPA – ØLSMAGNING PÅ HANTWERK

Vikingerne satte deres præg på Europa med både krigerisk mod og nyskabende handel. Fra England til Rusland har deres arv efterladt spor, der stadig fascinerer os. Hvad drev dem til at søge nye eventyr langt fra hjemmet? Kom og få indsigt, når historiker Kasper H. Andersen fra Moesgaard Museum giver fem skarpe oplæg om vikingernes ekspansion. Undervejs skåler vi i fem smagsprøver på lækre øl fra bryggeriet Humleland.

HOLD-NR.: 2511-490 + **TID:** SØNDAG 16/3, KL. 15.00-17.00 + **STED:** HANTWERK + **PRIS:** 240 KR. INKL. ØLSMAGNING

FESTIVALEN REALISERES MED STØTTE FRA:

A.P. MØLLER FONDEN

STIBOFONDEN

HISTORISKE DAGE 2025

MØD
HISTORIEN

7 SCENER, 75 Udstillere, 150 Events

ØKSNEHALLEN
29.-30. MARTS

HISTORISKEDAGE.DK

Folkeuniversitetet

Sekretariatet

Anne Marie S. Sorgenfrei
Redaktør Psykologi & sundhed. Projektleder Hearts & Minds Festival

Anne Møller Hansen
Redaktør Kunst, arkitektur & design. Litteratur, film & musik. Kommunikation

Henrik T. Rasmussen
Udviklingschef. Projektleder Historiske Dage

Joakim Quorp Matthiesen
Projektchef

Kasper Dam Nielsen
Seniorkonsulent

Lotte Vestergård
Grafik

Louise Højbjerg Jacobsen
Redaktør Arkæologi & historie. Programansvarlig

Lærke Sofie G. Hansen
Redaktør Natur & univers. Festival- og projektkoordinator

Mathilde Bach
Redaktør Religion & filosofi. Administration

Mette Nyman Kvist
Festivalleder
Århundredets Festival

Noa Kjærsgaard Hansen
Koordinator og moderator livestreams

Randi Dahlin
Økonomi- og administrationschef

Rasmus Friis Effersøe
Projektkoordinator
Historiske Dage

Simon Kusk Holm
Redaktør Samfund & verden. Arbejdsliv & ledelse

Sten Tiedemann
Rektor

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, Visa/Dankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket et ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding skal ske senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og billetten refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og studiekortnummer ved tilmelding. Husk studiekort første undervisningsgang.

FOTOS OG GRAFIK

Martin Bubandt: 1, 2, 3, 5, 6, 9, 17, 23, 28, 36 / Sandbjerg: 10 / Shutterstock: 12, 21 / Martin Dam Kristensen: 13, 24, 32 / Moesgaard: 15 / Vor Frue Kirke: 18 / Flugt Museum: 22 / Det Kgl. Bibliotek: 31 / Ditte Chemnitz: 35. Layout og grafik: Walk Agency.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra. Vi tager forbehold for trykfejl i det trykte program.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDBLING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

EUR PA

Folkeuniversitetet

JØRGEN MØLLER
PROFESSOR I STATSKUNDSKAB
AARHUS UNIVERSITET

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

7-16 MAR
2025